

KADINLARA EŞİNDEN ANNE-BABASINDAN VE ÇOCUĞUNDAN ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANMASI

Murat Özdamar

SGK Denetmeni

(29.12.2022 tarihinde vefat eden Hocamız Prof. Dr. Ali Rıza Okur Anısına)

ÖZET

Sigortalının ölümü sonrası geride kalan aile bireyleri yaşadıkları sosyal tehlike nedeniyle gelir kaybına uğrar. Sigortalının ölümü sonrası sosyal tehlikeye uğradığı için geçim sıkıntısı yaşaması muhtemel olan sigortalının dul kalan eşi, bekar, dul veya boşanmış kız çocuğu ve annesi, uğradığı ölüm sosyal tehlikesine bağlı olarak mahrum kalacağı maddi desteğin yerini alacak sosyal bir yardıma gereksinim duyar. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu¹, sigortalının ölümü sonrası geçimleri sigortalı tarafından sağlanan aile bireyleri olan dul eşi, çocukları ve annesinin geleceklerini güvence altına almak amacıyla, ölüm sigortası düzenlemesine yer vermiştir.

5510 sayılı Kanuna göre hak sahibi sayılan dul eş aynı zamanda baba-anne ölümü nedeniyle kız çocuk olarak değerlendirileceğinden hem ölen eş hem de ölen anne-baba üzerinden ölüm aylığı almaya hak kazanabilir. Yine ölen sigortalının annesi, ölen çocuğundan ölüm aylığı alma hakkını elde edebilir. 5510 sayılı Kanununun 54'üncü maddesine göre hem eşinden hem de anne ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara, tercihinine göre eşinden ya da anne ve/veya babasından aylık bağlanacağı hükmü bulunmakla birlikte, kız çocukları açısından ölüm aylığına esas hak sahipliğinin, ölümün gerçekleştiği tarihteki sosyal sigorta mevzuatına göre belirlenmesi ilkesi bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ölüm aylığı, sosyal sigortalar, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası, geride kalanlar, dul, yetim.

1 16.6.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmıştır.

ALLOCATION OF SURVIVOR'S PENSION TO WOMEN FROM HER SPOUSE, FROM PARENTS OR FROM HER CHILDREN

ABSTRACT

Family members who are left behind after the decease of the insured suffer a loss of income due to the social danger they experience. Widowed spouse; single, widowed or divorced daughter and mother of the insured, who are likely to experience financial difficulties due to social danger after the death of the insured, are required a social assistance to replace the financial support they will be deprived of due to the death of the insured. The Social Insurance and General Health Insurance Code No. 5510 included a survivor's insurance arrangement in order to secure the future of the widow, the children, and the mother, who are family members and whom livelihoods are provided by the insured.

Since the widowed spouse, who is deemed to be entitled according to the Code No. 5510, may also be considered as a survivor as a daughter due to the death of her father and mother, she may be entitled to receive a survivor's pension from both the deceased spouse and the deceased parents. In this regard, the mother of the deceased insured may obtain the right to receive a survivor's pension from her deceased child. According to the Article 54 of the Code No. 5510, it is stipulated that those who are entitled to a survivor's pension from both their spouse and mother and/or father will receive a pension from their spouse or mother and/or father, according to their choice. There is a principle of determination according to the Turkish social insurance legislation.

Keywords: Survivor's pension, social insurance, invalidity, old-age and survivor's insurance, survivors, widow, orphan.

I-GİRİŞ

Sigortalının ölümü sonrası geride kalan aile bireyleri yaşadıkları sosyal tehlike nedeniyle gelir kaybına uğrar. Sigortalının ölümü sonrası sosyal tehlikeye uğradığı için² geçim sıkıntısı yaşaması muhtemel olan sigortalının dul kalan eşi, bekar, dul veya boşanmış kız çocuğu ve annesi, uğradığı ölüm sos-

2 Müjdat Şakar, **Sosyal Sigortalar Uygulaması**, Beta Yayınevi, Yenilenmiş 10.Baskı, İstanbul:2011, s.283.

yal tehlikesine bağlı olarak mahrum kalacağı maddi desteğin yerini alacak sosyal bir yardıma gereksinim duyar³. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, sigortalının ölümü sonrası geçimleri sigortalı tarafından sağlanan aile bireyleri olan dul eşi, çocukları ve annesinin-babasının geleceklerini güvence altına almak amacıyla, ölüm sigortası düzenlemesine yer vermiştir.

5510 sayılı Kanuna göre hak sahibi sayılan dul eş aynı zamanda anne-baba ölümü nedeniyle kız çocuk olarak değerlendirileceğinden hem ölen eş hem de ölen anne-baba üzerinden ölüm aylığı almaya hak kazanabilir. Yine ölen sigortalının annesi, ölen çocuğundan ölüm aylığı alma hakkını elde edebilir. 5510 sayılı Kanunun 54'üncü maddesine göre, hem eşinden, hem de anne ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara, tercihine göre eşinden ya da anne ve/veya babasından aylık bağlanacağı (5510, m.54/I-a.5) hükmü bulunmakla birlikte, kız çocukları açısından ölüm aylığına esas hak sahipliğinin, ölümün gerçekleştiği tarihteki sosyal sigorta mevzuatına göre belirlenmesi ilkesi⁴ bulunmakta ve bu ilkenin Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği⁵ (SSİY) geçici m.4'de yer alması nedeniyle kız çocuklarına, eş ve anne-baba üzerinden olmak üzere iki aylık bağlanması 5.12.2017 tarihinden önce ilgili kanunlara bakılarak tespit edilirdi.

Ölüm aylığına hak kazanma şartlarıyla ilgili olarak SSİY geçici m.4'de⁶ 5.12.2017 tarihinden geçerli olmak üzere değişiklik yapılmıştır. Yapılan bu değişiklik sonrası "Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen sigortalıların hak sahiplerine gelir veya aylık bağlanmasında, sigortalıya ilişkin koşulların tespiti ile gelir veya aylığın hesaplanması ve paylaşılmasında ölüm tarihindeki, **hak sahiplerine ilişkin koşulların tespitinde ise hak sahibi olma niteliğinin kazanıldığı tarihteki** Kanun hükümlerinin uygulanacak olması" nedeniyle, ölen erkek sigortalının dul eşi, kızları ve annesine aylık bağlanma şartları ile dul kadınlara eş ve anne-baba üzerinden olmak üzere iki aylık bağlanıp bağlanamayacağı irdelenecek, bu konuda verilen yargı kararları hakkında da değerlendirmeler yapılacaktır.

3 Can Tuncay/Ömer Ekmekçi, **Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri**, Beta Yayınevi, Güncellenmiş 1.Baskı, İstanbul:2011, s.422.; Şakar, s.283.; Nurşen Caniklioğlu, **506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu Açısından Geride Kalanların Korunması, (Yayınlanmamış Doktora Tezi)**, Marmara Üniversitesi, İstanbul:1997.

4 Yargıtay 10. HD., 12.5.2011, E.2010/9405, k.2011/7141., Yargı Kararının değerlendirmesi için bkz; Ali Güzel/Ali Rıza Okur/Nurşen Caniklioğlu, **Sosyal Güvenlik Hukuku**, İstanbul: Beta Yayınevi, Yenilenmiş 14. Baskı, 2012, s.679.

5 12.5.2010 tarih ve 27579 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

6 5.12.2007 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

II- ÖLÜM AYLIĞINA HAK KAZANMA ŞARTLARI

Temel koruma birimi olarak aileyi esas alan ölüm sigortası, diğer sigorta kollarından farklı olarak sigortalının kendisine değil, ölüme bağlı olarak geride kalan hak sahiplerine sosyal güvence sağlar. Yasa koyucu, Türk toplumunun aile ve sosyal yapısını gözetenek sigortalının eşi, çocukları, anne ve babasını⁷ hak sahibi saymıştır⁸.

5510 sayılı Kanun gereği, geride kalan aile bireylerinin, ölüm sigortası kapsamından ölüm aylığına hak kazanabilmeleri için üç koşulu sağlamış olmaları gerekir. Bu koşulların ilki sigortalının ölümü, ikincisi sigortalının sağlığında belirli bir süre prim ödemesinin olması yahut malullük ya da yaşlılık aylığı almakta iken ölümün gerçekleşmesi, son koşul ise geride kalanların 5510 sayılı Kanunda tanımlanmış olan hak sahibi niteliğini taşımasıdır⁹.

Sigortalının ölüm biçiminin bir önemi bulunmamakla birlikte, sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle ölmesi veya sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı almakta iken ölmesi durumunda, hak sahipleri ölüm gelirin hak kazandığı gibi sigortalının prim ödemesi ölüm aylığına hak kazanmaya yeterse hak sahiplerine ölüm aylığı dışında ölüm geliri de bağlanır (5510, m.16 ve m.34)¹⁰.

Belirtmeliyiz ki; ölenin mirasının reddedilmesi, -sosyal sigortalardaki zorunluluk ilkesi gereği¹¹-, mirası reddedenin hak sahibi niteliği taşıması koşuluyla ölüm aylığı almasını engellemez¹².

Ölüm aylığı bağlanabilmesi için gerekli sigortalılık süresi ve/veya prim ödeme gün sayısı aşağıda sunulan tabloda yer almaktadır.¹³

7 Anne ve babanın hak sahipliği şartları eş ve çocuklara göre nispeten daha ağırdır. Bu şartlar için bkz; Murat Göktaş/Murat Özdamar, “Ölen Sigortalının Anne ve Babasına Ölüm Aylığı Bağlanabilmesi İçin Aranılan Koşullar”, **Yaklaşım Dergisi**, Sayı:269, (2015-Mayıs) s.141

8 Yusuf ALPER, **Sosyal Sigortalar**, Bursa: Ekin Kitabevi, 2003, s.323

9 Tuncay/Ekmekçi, s.422-425.; Şakar, s.284-288.; Semih Aktuğ/Namık Hüseyinli, “Türkiye ve Azerbaycan Sosyal Güvenlik Hukukunda Ölüm Sigortası” **Kamu-İş Dergisi**, C:12, Sayı:4/2012, s.126-129. Mehtap Yücel Bodur, **Türk ve Avrupa Birliği Sosyal Güvenlik Hukukunda Ölüm Sigortası**, Seçkin Yayınevi, Ankara:2021, s.70.

10 Mustafa Kuruca/Murat Özdamar, **Tüm Yönleriyle Emeklilik**, Güncellenmiş 2.b.,Ankara: Yaklaşım Yayınları,2013.s.185-203.

11 Bkz; 5510, m.92

12 Tuncay/Ekmekçi, s.425.

13 Aylıklar ölümün gerçekleştiği tarihteki yasaya göre belirlendiğinden sigorta statüleri; ölüm 1 Ekim 2008 öncesi ise SSK, Bağ-Kur, Tarım BağKur olarak, ölümler 1 Ekim 2008 sonra ise 4/I-a, 4/I-b veya 4/I-c olarak ifade edilmiştir. 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu ile 2925 sayılı Tarım SSK Kanunu halen yürürlüktedir.

Ölüm Aylığı Statüsü/Uygulanacak Kanun	Ölüm tarihi	Ölüm Aylığı İçin Gerekli Prim Süresi
4/I-a veya 4/I-b veya 4/I-c	30.9.2008 sonrası	En az 1800 gün prim ödenmiş olması (4/I-a kapsamındaki sigortalılar için her türlü borçlanma hariç en az 5 yıl sigortalılık süresi bulunması + 900 gün prim ödenmiş olması)
Emekli Sandığı (5434)	Ölüm tarihinin önemi yok	En az 10 yıl (3600 gün) prim ödenmiş olması (5 yıl/1800 gün prim ödemesi varsa 5510, m.32 ve m.34 kapsamından aylık bağlanır.)
SSK	1.10.2008 öncesi	Toplam 1800 gün prim ödenmiş olması veya 5 yıl sigortalılık süresi bulunması ve en az 900 gün prim ödenmiş olması (borçlanmayla tamamlanabilir)
Tarım SSK (2925 sayılı Kanun)	Ölüm tarihinin önemi yok	Toplam 1800 gün prim ödenmiş olması veya 5 yıl sigortalılık süresi bulunması ve en az 900 gün prim ödenmiş olması (borçlanmayla tamamlanabilir)
Bağ-Kur	-04.10.2000 öncesi veya -8.8.2001-1.8.2003 arası	En az 1080 gün prim ödenmiş olması (Eksik kalan süreler borçlanmayla tamamlanabilir)
	-04.10.2000-7.8.2001 arası -02.8.2003-30.9.2008 arası	En az 1800 gün prim ödenmiş olması (Eksik kalan süreler borçlanmayla tamamlanabilir)
Tarım BağKur (2926 sayılı Kanun)	-04.10.2000 öncesi veya -8.8.2001-1.8.2003 arası	En az 1080 gün prim ödenmiş olması (Eksik kalan süreler borçlanmayla tamamlanabilir)
	-04.10.2000-7.8.2001 arası -02.8.2003-30.9.2008 arası	En az 1800 gün prim ödenmiş olması (Eksik kalan süreler borçlanmayla tamamlanabilir)

Banka Sandıkları (Aktif ¹⁴ veya SGK'ya devir)	1.10.2008 öncesi	Toplam 1800 gün prim ödenmiş olması veya 5 yıl sigortalılık süresi bulunması ve en az 900 gün prim ödenmiş olması (borçlanmayla tamamlanabilir)
Banka Sandıkları (Aktif veya SGK'ya devir)	30.9.2008 sonrası	En az 1800 gün prim ödenmiş olması (4/I-a kapsamındaki sigortalılar için her türlü borçlanma hariç en az 5 yıl sigortalılık süresi bulunması + 900 gün prim ödenmiş olması)

Tablo-1: Ölüm Aylığı Bağlanabilmesi İçin Sigortalının Gerekli Sigortalılık Süresi Ve/Veya Prim Ödeme Gün Sayısını Gösterir Tablo

A-DUL EŞİN HAK SAHİPLİĞİ

Hak sahiplerinden ilki dul eştir. Dul eşe aylık bağlanması için iki şart aranmaktadır. Bunların ilki sigortalının ölüm tarihinde Türk Medeni Kanunu'na göre evlilik birlikteliğinin bulunması, diğer şart ise dul eşin sigortalının ölümü sonrası evlenmemesidir. Dolayısıyla dul eşin gelir ya da aylık alması veya sigortalı olarak çalışması ölüm aylığı almasına engel değildir.

Dul eşin sigortalı çalışması veya kendi sigortalılığı nedeniyle malullük ya da yaşlılık aylığı alması ölüm aylığı hissesini değiştirebilir. 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen 5510, m.4/I-(a), 4/I-(b) veya 4/I-(c) kapsamındaki sigortalının hak sahibi eşi dışında, ölüm aylığına hak kazanmış çocuk bulunmuyor ise eşin çalışması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir ya da aylık alması, ölüm aylık hissesini % 75'den % 50'ye (5510, m.34) indirir¹⁵. Aynı oranlar, aktif ve SGK'ya devir banka sandıklarından aylık bağlanacak dul eş için de geçerlidir. (5510, geçici m.20/XI) Yine ölen 5434 sayılı Emekli Sandığı iştirakçisi sigortalının dul eşinin, başka aylık alan yoksa yüzde 75, aylık alan bir çocuk varsa yüzde 60 olan aylık hissesi 5434 sayılı Kanun kap-

14 5510 sayılı Kanunun geçici 20 inci maddesinde yer alan, "Bu Kanunun kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası hariç diğer hükümleri bakımından; vakıf senetlerinde bu Kanuna aykırı hükümler bulunması halinde, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla bu Kanun hükümleri uygulanır." Hükümü gereği, ölüm aylığı için aranan prim şartları 5510 sayılı Kanunun 32 inci maddesine eşit olacaktır. Aynı görüşte; Nergis Şimşek, **SSK ve Bağ-Kur'da Emeklilik**, Yaklaşım Yayınevi, Güncellenmiş 2.Baskı, Ankara:2012, s.420.

15 Şakar,s.286.; Tuncay/Ekmekçi, s.425.; Güzel/Okur/Caniklioğlu, s.557.; Kuruca/Özdamar, s.191.

samından emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı alan veya iştirakçi olan dul eş için yüzde 50 olarak uygulanır (5434, m.68).

5510 sayılı Kanuna göre, dul eşin evlenmesi halinde aylığı kesilir, evlilik ölüm nedeniyle sona ererse dul eşe yeniden aylık bağlanır. Sonraki eşin ölümü sonrası önceki ve sonraki eşinden de ölüm aylığına hak kazanan eşe tercih ettiği aylık bağlanır¹⁶. (5510, m.54/I)

İki eşin de ölümü halinde eşlerin birinden ölüm geliri, diğerinden ölüm aylığı alma hakkı bulunan dul eşe gelir ve aylık mukayesesi yapılarak yüksek olan tam düşük olan yarım bağlanır.¹⁷ (5510, m.54/son)

Ölen önceki eşin ve sonraki eşin sigortalılık statüsünün farklı olması halinde, ölümlerden en az birinin 1.10.2008 tarihi öncesi olması halinde dul kadın, ölen iki eşinden de ölüm aylığı almaya hak kazanır. Ölüm tarihleri 1.10.2008 tarihi sonrası olsa da ölen eşin birisinin 506, 1479, 2926, 5434 sayılı Kanun kapsamında, diğer eşin 2925 sayılı Kanun kapsamında bulunması yahut ölen eşin birisinin 1479, 506, 2926, 2925 sayılı Kanun diğer eşin 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunması halinde ölen her iki eşten de ölüm aylığı bağlanması mümkündür.

Ölen İlk Eşin Sigortalılık Statüsü/ Uygulanacak Kanun	Ölen İkinci Eşin Sigortalılık Statüsü/Uygulanacak Kanun	Bağlanacak Aylık
506	506	Tercih Edilen Aylık
1479	1479	Tercih Edilen Aylık
2925	2925	Tercih Edilen Aylık
2926	2926	Tercih Edilen Aylık
5434	5434	Tercih Edilen Aylık
506	5510, 4/I-(a)	Tercih Edilen Aylık
1479	5510, 4/I-(b)	Tercih Edilen Aylık
2926	4/I-(b.4)	Tercih Edilen Aylık
5510, 4/I-(c)	5510, 4/I-(c)	Tercih Edilen Aylık

16 Ölen eşlerin tamamının veya birinin ölüm tarihi 1 Ekim 2008 tarihi öncesi ve aylık almaya esas sigorta kanunları (ve sigorta statüleri) farklıysa iki aylık bağlanır.

17 1 Ekim 2008 tarihinden önce ölen sigortalıların gelir ve aylıkları farklı statüde ise aylık ve gelir tam bağlandığı gibi aylığın 5434 sayılı Kanun kapsamında, gelirin ise diğer kanunlar kapsamında olması halinde aylık ve gelir tam bağlanır.

5434	5510, 4/I-(c)	Tercih Edilen Aylık
506	1479-2925-2926- 5434-5510, 4/I-(b) -5510, 4/I-(b.4), 5510, 4/I-(c) -Banka Sandığı	İki Aylık
1479	506-2925-2926- 5434-5510, 4/I-(a) -5510, 4/I-(b.4), 5510, 4/I-(c) - Banka Sandığı	İki Aylık
2926	506-2925- 5434-5510, 4/I-(a) -5510, 4/I-(b), 5510, 4/I-(c),- Banka Sandığı	İki Aylık
2925	506-1479-2926-5434- 5510, 4/I-(a)- 5510, 4/I-(b)- 5510, 4/I-(b.4) -5510, 4/I-(c),- Banka Sandığı	İki Aylık
5434	506-1479-2925-2926- 5510, 4/I-(a)-5510, 4/I-(b)- 5510, 4/I-(b.4),- Banka Sandığı	İki Aylık

Tablo-2: Dul Eşe Ölen İki Eşinden Bağlanacak Aylıkları Gösterir Tablo

B-KIZ ÇOCUKLARININ HAK SAHİPLİĞİ

5510 sayılı Kanuna göre bir diğer hak sahibi ise sigortalının kız çocuğudur. 5510 sayılı Kanunda, sigortalının bekâr veya boşanmış ya da dul kalmış veya sonradan bu duruma düşmüş olan, sigortalı çalışması bulunmayan¹⁸, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir ya da aylık almayan kız çocukları, hak sahibi olarak nitelendirilmiştir.

Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere, 5510 sayılı Kanundaki bu düzenleme gereği, sigortalının kız çocuklarının hak sahipliğini, genel ve özel olmak üzere iki şarta bağlanmıştır. Sigortalının çocuklarının ölüm aylığına hak kazanabilmeleri için aranan genel şartlar, 5510 sayılı Kanun (uzun vade sigorta primine tabi) veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmamak veya asli sigortalı gelir ya da aylığı almamaktır¹⁹.

18 5510, m.34/I hükmü gereği hak sahibi çocuklardan 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamayanların, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmaları,1.4.2017 tarihinden itibaren aylık bağlanmasına engel oluşturmaz.

19 Bodur, a.g.e, s.118-125

Kız çocukları için aranan özel şart ise kız çocuğunun medeni hali ile ilgilidir. Kız çocukları evlenmedikleri sürece hak sahipliği niteliğini taşır. Boşanmış veya eşinin ölümü nedeniyle dul kalmış kız çocukları da bekâr kız çocukları gibi hak sahibi sayılır. Kız çocukları için yaş ve öğrenim şartı aranmaz²⁰. Diğer bir anlatımla kız çocukları için hak sahipliği medeni durum ve sigortalılık/gelir-aylık alma ilişkisine bağlıdır.

5510 sayılı Kanun istisnai olarak malul kız çocuklarının evli olmasını ölüm aylığı almaya engel hal saymamıştır. Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılan kız çocukları, 5510 sayılı Kanun veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışması ve kendi sigortalılığı nedeniyle aylık almaması şartıyla ölüm aylığı almaya hak kazanır.

Belirtelim ki; 1 Ekim 2008 tarihinden önce yürürlükte bulunan sosyal sigorta kanunları kız çocuklarının hak sahibi sayılma koşullarını farklı belirlemiştir. Bütün sigorta kanunları kız çocuklarının hak sahipliği için evli olmak, evli olmakla beraber sonradan boşanmak veya dul kalmayı genel koşul görmüştür.

Bu şartlar yanında, 506 sayılı Kanuna göre, Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan, buralardan asli sigortalı geliri veya aylığı almayan kız çocukları hak sahibidir. Banka sandıkları için de aynı şartlar geçerlidir. 1479 sayılı Kanun ise önceleri geçimi sağlayacak gelir bulunmama şartını sonradan sigortalı çalışmamak veya kendi sigortalılığı nedeniyle aylık almamak olarak revize etmiştir²¹. 5434 sayılı Kanun ise kız çocuğunun devlet memuru olmamasını (5434 veya 5510, m.4/I-c sigortalısı olmayan) aylık almak için yeterli görmüştür. Tarım SSK ve Tarım BağKur Kanunlarında ise dönem içerisinde değişiklik olmakla birlikte son değişiklikte sigortalı çalışmamak veya kendi sigortalılığı nedeniyle aylık almamak, ölüm aylığı bağlanması için aranan şarttır.

1479 sayılı Kanun, kız çocuklarının hak sahipliği sıfatını kazanmalarını, 4.10.2000-7.8.2001 arası ölüm ve 2.8.2003-30.9.2008 arası ölüm için, yaşları ne olursa olsun evli olmamaya, evli olmakla beraber sonradan boşanmaya veya dul kalmaya, 1479 sayılı Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmamaya, bu kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı asli sigortalı geliri veya aylığı almama şartına bağlamıştır²². Ölüm tarihinin

20 Güzel/Okur/Caniklioglu, a.g.e., s.559.

21 İlgili düzenlemenin yürürlüğü 2.8.2003 tarihidir. Aynı düzenleme 4.10.2001 ile 7.8.2001 tarihleri arasında da yürürlükte kalmıştır. 1 Ekim 2016 tarihinden itibaren de 4.10.2000 öncesi veya 8.8.2001-1.8.2003 tarih aralığı içinde hak sahipliğinde bu şartlar aranmaktadır.

22 İlgili düzenlemenin yürürlüğü 2.8.2003 tarihidir. Aynı düzenleme 4.10.2001 ile 7.8.2001

4.10.2000 öncesi veya 7.8.2001-1.8.2003 tarihleri arası olması halinde, kız çocuğunun hak sahipliği için geçimini sağlayacak başka bir gelirin olmaması yeterlidir.

Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilen Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu, 13.6.1996 tarih 1996/135 sayılı Kararında, geçimi sağlayacak gelir unsurunu, 1475 sayılı İş Kanununu m.33 hükmü doğrultusunda uygulanan brüt asgari ücret olarak belirlemiştir. Diğer bir ifadeyle geliri asgari ücretin brütünün altında kalanlar, geçimi sağlayacak geliri bulunmayan olarak değerlendirilmiştir.

SGK Yönetim Kurulu, 18.8.2016 tarih 2016/285 sayılı Kararıyla²³; 4.10.2000 öncesi ve 2.8.2001-1.8.2003 dönemi arası ölen sigortalıların kız çocukları bakımından, ilgili dönemde 1479 sayılı Kanunda yer alan geçimi sağlayacak gelirin olmaması kavramını 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesindeki hükümlere endekslemiş, kız çocuğu hak sahipliğini 5510, m.5/1/(a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmamak veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmak” biçiminde değiştirmiştir.

Bu karar sonrası 1479 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalının ölüm tarihine bakılmaksızın kız çocuğunun sigortalı çalışması yoksa, kendi sigortalılığına dayalı aylığı bulunmuyorsa 1.10.2016 tarihinden geçerli olmak üzere kız çocuklarına aylık bağlanmasının önünü açmıştır. SGK Yönetim Kurulu karar gerekçesi isabetli değildir. Zira buradaki esas gerekçe 4956 sayılı Kanunla ölüm aylığı şartlarının değiştirilmesine yönelik düzenleme olmalıdır ve yerleşik yargı kararları da bu yöndedir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından 30.3.2021 tarihinde verilen 2016/2552 Esas, 2021/368 Karar sayılı kararda, Ölüm sigortasından aylık bağlama koşulları değerlendirilirken temel kural olarak hakkı doğuran ölüm tarihi itibarıyla yürürlükte olan yasal düzenlemenin uygulanması gerektiği, bununla birlikte, Kanun koyucu tarafından daha sonra gerçekleştirilen lehe yasal değişikliklerden de hak sahiplerinin faydalandırılması gerektiği, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun (HGK) 21.03.2012 tarihli ve 2012/21-21 E., 2012/223 K. ile 25.04.2018 tarihli ve 2018/21-427 E., 2018/949 K., sayılı kararlarında da aynı görüş ve yaklaşımın benimsendiği belirtilmiştir. Kararda, davacının 10.09.1981 tarihinde vefat eden babasından dolayı ölüm aylığı alıp alamayacağı konusunda 1479 sayılı Kanun kapsamında değerlendirme yapıl-

tarihleri arasında da yürürlükte kalmıştır.

23 4/1-(b) Hak Sahibi Kız Çocuklarının Gelir Tespiti İşlemleri konulu 22.9.2016 tarihli ve E.5040387 sayılı SGK, Genel Yazısı

ması gerektiği, 24.07.2003 tarihinde kabul edilen 02.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4956 sayılı Kanun ile 1479 sayılı Kanun'un 45/c maddesi "yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve bu Yasa ile diğer sosyal güvenlik Yasaları kapsamında çalışmayan, bu yasalar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan kız çocuklarının her birine %25'i oranında aylık bağlanır..." şeklinde değiştirildiği, somut olaya ilişkin maddi ve hukuki olgulara göre davacıya aylık bağlanabilmesi için kanun koyucu tarafından aranan tek şartın "sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmama, bu kapsamdaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almama" koşulu olduğu, dosya kapsamından da davacının kendi çalışmasından dolayı gelirinin bulunmadığı anlaşıldığı, böyle olunca davacının vefat eden babasından dolayı (2.8.2003 sonrası dönem bakımından) hak sahibi kız çocuğu sıfatıyla aylığa hak kazandığına ilişkin bozma kararının yerinde olduğu ve aksi yöndeki direnme kararının bozulması gerektiği sonucuna varılmıştır.²⁴

Yargı Kararından da anlaşılacağı üzere, 1479 sayılı Yasa'nın 45'inci maddesine 24.07.2003 tarih 4956 sayılı Yasa'nın 23'üncü maddesi ile eklenen (c) fıkrası uyarınca " onsekiz yaşını, orta öğrenim yapması halinde yirmi yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde yirmibeş yaşını doldurmamayan ve (18 yaşını doldurmamayanlar hariç) bu Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmayan, bu kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan veya yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda malul olan çocuklarla, yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan ve veya dul kalan ve bu Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmayan, bu kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan kız çocuklarının her birine %25'inden az aylık bağlanamaz" hükmü uyarınca kız çocuklarına aylık bağlanması mümkün hale gelmiştir. 24.07.2003 tarihinde çıkan yasa hükmü önceki düzenlemeye göre lehe olup 2.8.2003 sonrası dönem bakımından uygulanmasının gerektiği ortadadır.

SGK uygulamasına göre, SSİY, geçici m.4'de yer alan düzenlemenin yürürlüğe girdiği 5.12.2017 tarihi öncesi için kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanması için aranan şartlar tabloda yer almaktadır.

24 YHGK 25.04.2018 tarihli ve 2018/21-427 E., 2018/949 K.; 16.06.2020 tarihli ve 2019/10-125 E., 2020/410 K., ile 25.11.2020 tarihli ve 2017/21-1181 E., 2020/948 K. Sayılı kararlarında da aynı ilkeler benimsenmiştir

Aylık Statüsü	Ölüm tarihi	Kız Çocukları İçin Hak Sahipliği Koşulları
4/1-a, 4/1-b, 4/1-b.4, 4/1-c, Banka Sandığı	30.9.2008 sonrası	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
SSK (506)	1.10.2008 öncesi	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Emekli Sandığı (5434)	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Devlet Memuru Olmamak (5434 veya 5510, m.4/I-c Sigortalısı Olmamak) -5434 veya 5510, m.4/I-c Kapsamında Aylık Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Bağ-Kur (1479)	4.10.2000 öncesi veya 8.8.2001-1.8.2003 arası	<u>1 Ekim 2016 tarihi öncesindeki uygulama:</u> -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak -Geçimini Sağlayacak Başka Bir Geliri Olmamak (Gelirleri Toplamının Brüt Asgari Ücretten Fazla Olmaması)
	4.10.2000 öncesi veya 8.8.2001-1.8.2003 arası	<u>1 Ekim 2016 tarihinden itibaren uygulama:</u> -Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
	4.10.2000-7.8.2001 arası veya 2.8.2003-30.9.2008 arası	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Tarım BağKur (2926)	4.10.2000 öncesi veya 8.8.2001-1.8.2003 arası	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Herhangi bir statüde aylık almamak (ölüm gelir/aylığı dahil) -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
	4.10.2000-7.8.2001 arası veya 2.8.2003-30.9.2008 arası	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

Tarım SSK (2925)	8.9.1999 öncesi	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Herhangi bir statüde aylık almamak (ölüm gelir/aylığı dahil) -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
	7.9.1999 sonrası	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Banka Sandıkları (faal veya SGK’ya devredilen)	Ölüm tarihinin önemi yok	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli sigortalı geliri/aylığı almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

Tablo-3: 5.12.2017 Tarihi Öncesi Kız Çocuklarına Ölüm Aylığı Bağlanması İçin Aranılan Şartlara İlişkin Tablo

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), 5.12.2017 tarihinden önce ölen sigortalının kız çocuklarına aylık bağlanması için aranılan şartları ölüm tarihinde yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre (SSİY, geçici m.4/I) belirlemiş iken²⁵ 5.12.2017 tarihinde SSİY değişikliği ile aylık bağlanması şartlarını 5510,m.34 hükümlerini esas alarak belirlemiştir. SSİY, geçici m.4’de yapılan değişiklik sonrası kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanması için 5.12.2017 tarihinden itibaren aranacak şartlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

25 SGK Yönetim Kurulu, 18.8.2016 tarih 2016/285 sayılı Kararıyla; 4.10.2000 öncesi ve 2.8.2001-1.8.2003 dönemi arası ölen sigortalıların kız çocukları bakımından, ilgili dönemde 1479 sayılı Kanunda yer alan geçimi sağlayacak gelirin olmaması kavramını 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesindeki hükümlere endekslemiş, kız çocuğu hak sahipliğini 5510, m.5/1/(a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmamak veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmak” biçiminde değiştirmiştir. Bu karar sonrası 1479 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalının ölüm tarihine bakılmaksızın sigortalı çalışması yoksa, kendi sigortalılığına dayalı aylığı bulunmuyorsa 1.10.2016 tarihinden geçerli olmak üzere kız çocuklarına aylık bağlanmasının önünü açmıştır. SGK Yönetim Kurulu karar gerekçesi isabetli değildir. Zira buradaki esas gerekçe 4956 sayılı Kanunla ölüm aylığı şartlarının değiştirilmesine yönelik düzenleme olmalıdır ve yerleşik yargı kararları da bu yöndedir.

Aylık Statüsü	Ölüm tarihi	Kız Çocukları İçin Hak Sahipliği Koşulları
SSK-Tarım SSK- BağKur-Tarım BağKur, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(b.4), 4/I-(c), Banka Sandıkları (faal veya SGK'ya devredilen)	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Türkiye'de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Emekli Sandığı (5434)	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Devlet Memuru Olmamak (5434 veya 5510, m.4/I-c Sigortalısı Olmamak) -5434 veya 5510, m.4/I-(c) Kapsamında Aylık Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

Tablo-4: 5.12.2017 Tarihinden İtibaren Kız Çocuklarına Ölüm Aylığı Bağlanması İçin Aranan Şartlara İlişkin Tablo

Yargıtay'a göre, ölüm sigortasından aylık bağlama koşulları değerlendirilirken temel kural, hakkı doğuran ölüm tarihi itibarıyla yürürlükte olan yasal düzenlemenin uygulanması olmakla birlikte hak sahipleri Kanun koyucu tarafından daha sonra gerçekleştirilen lehe yasal değişikliklerden faydalandırılmaktadır. Benimsenen bu görüşün doğal sonucu, Türkiye'de veya yurtdışında sigortalı çalışmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir aylık almayan, bekar, boşanmış yahut dul kalmış kız çocukları, ölen anne ve babasından dolayı ölüm aylığı almaya hak kazanacaktır.

SSİY, geçici m.4 değişikliği sonrası kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanması için 5.12.2017 tarihinden itibaren SGK tarafından aranan şartlarla Yargıtay uygulaması örtüşür hale gelmiştir. Ancak SGK 5.12.2017 tarihi öncesi için aylık bağlamamakta Yargıtay ise, 5510, m.97 hükmünü gözeterek 5.12.2017 tarihi öncesi için de aylık bağlanmasına ilişkin kararlar vermektedir.

Aylık Statüsü	Ölüm tarihi	Kız Çocukları İçin Hak Sahipliği Koşulları
SSK-Tarım SSK- -BağKur-Tarım BağKur, 4/1-(a), 4/I- (b), 4/I-(b.4), 4/I-(c), -Banka Sandıkları	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak.
Emekli Sandığı (5434)	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Devlet Memuru Olmamak (5434 veya 5510, m.4/I-(c) Kapsamında Sigortalı Olmamak) -5434 veya 5510, m.4/I-(c) Kapsamından Aylık Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

Tablo-5: Yargıtay’a Göre Kız Çocuklarına Ölüm Aylığı Bağlanması İçin Aranılan Şartlara İlişkin Tablo

5510 sayılı Kanununun 54’üncü maddesi hükmüne göre, hem anneden hem de babadan ölüm aylığı almaya hak kazanan kız çocuklarına hem anneden hem babadan olmak üzere iki aylık bağlanacak ancak yüksek olan aylığın tamamı, düşük olan aylığın ise yarısı ödenecektir. Anne ya da babanın ölümü sonrası bağlanacak aylılardan bir tanesinin 5434 sayılı Kanun kapsamında olması (Emekli Sandığı/Eski Kamu görevlisi) halinde yetim kız çocuklarına her iki aylık tamdan ödenecektir.

Kız çocuğunun evlat edinilmiş olması ve kız çocuğunun hem biyolojik babası hem de evlat edinen babasının ölümü halinde iki aylık ile sınırlı olmak üzere biyolojik baba ve evlat edinen baba üzerinden iki aylık bağlanması, 5510, m.54 hükmünün uygulanmayarak iki aylığın da tam olarak ödenmesi gerekmektedir²⁶. Aynı olgu hem biyolojik annesinin hem de evlat edinen annesinin ölümü hali için de geçerli olacaktır.

Ülkemizde daha önce yürürlüğe giren beş temel sosyal güvenlik kanununda, kız çocuklarının ölüm aylığına hak kazanma şartları farklı esaslara bağlandığı için kız çocukları açısından bir eşitsizlik olmuştur. Bu eşitsizlik nedeniyle sigortalılık statüsü ve ölüm tarihine göre değişkenlik göstermekle birlikte, kız çocukları ölen anne ve babasından dolayı iki tam aylık alabildikleri gibi, bir tam aylık veya bir tam bir yarım aylık alabilecektir.

Yeri gelmişken 4.10.2000 öncesi veya 8.8.2001-1.8.2003 arası ölen sigor-

26 SGK’nın 21.6.2022 tarihli E.47687443 sayılı yazısı

talının kız çocuklarına 1.10.2016 tarihinden önce ölen anne ve babasından aylık bağlanmamış olabileceği gerçeğini de belirtmemiz gerekir.²⁷

Sigortalının anne ve babasının ikisinin de ölüm tarihleri 1 Ekim 2008 tarihi öncesi ise ölüm tarihindeki son sigortalılık statülerine göre ilgili sosyal güvenlik kanunlarının ölüm aylığı şartlarına göre değerlendirme yapılacak ve yetim kız çocuklarına iki tam veya bir tam bir yarım veya bir tam aylık bağlanacaktır.

Ölümlerden birisinin 1 Ekim 2008 tarihinden önce olması halinde 5510 sayılı Kanun ve diğer sosyal güvenlik kanunu kapsamında değerlendirme yapılacak ve yetim kız çocuğuna kesin olarak en azından bir tam aylık bağlanacak veya bir tam aylığa ilave bir tam veya bir yarım aylık da ödenebilecektir. Burada temel belirleyici olan sigortalının ölüm tarihi ile ölüm öncesi en son tabi olduğu sigorta statüsü/sosyal sigorta kanunu olacaktır.

Ölüm Tarihleri	Baba-Anne	Anne-Baba	Alınacak Aylık
Ölüm 30.9.2008 Sonrası	5510, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(c)	5510, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(c)	Yüksek aylık tam düşük aylık yarım
Ölüm tarihinin önemi yok	2925 Tarım SSK	2925 Tarım SSK	Yüksek aylık tam düşük aylık yarım
Ölüm tarihinin önemi yok	Emekli Sandığı (5434)	Emekli Sandığı (5434)	Tercih edilen aylık (tam)
Ölüm tarihinin önemi yok	5510, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(c), 4/I-(b.4), 2925 Tarım SSK	Emekli Sandığı	İki tam aylık
Ölüm tarihinin önemi yok	2925 Tarım SSK	5510, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(b.4), 4/I-(c), Emekli Sandığı	İki tam aylık
Ölümlerden biri 1 Ekim 2008 öncesi	5510, 4/I-(a) veya SSK, 5510, 4/I-(b) veya Bağ-Kur, 5510, 4/I-(b.4) veya Tarım Bağ-Kur,	5510, 4/I-(a) veya SSK, 5510, 4/I-(b) veya Bağ-Kur, 5510, 4/I-(b.4) veya Tarım Bağ-Kur,	Yüksek aylık tam düşük aylık yarım

27 Bakınız, Tablo-3.

Ölümlerden ikisi de 1 Ekim 2008 öncesi	SSK	SSK	Yüksek aylık tam düşük aylık yarım
Ölümlerden ikisi de 1 Ekim 2008 öncesi	Bağ-Kur	Bağ-Kur	5.12.2017 tarihi öncesi ²⁸ ; Yüksek olan aylık ²⁹
Ölümlerden ikisi de 1 Ekim 2008 öncesi	Bağ-Kur	Bağ-Kur	5.12.2017 tarihinden itibaren ; Yüksek aylık tam düşük aylık yarım
Ölümlerden ikisi de 1 Ekim 2008 öncesi	Tarım Bağ-Kur	Tarım Bağ-Kur	5.12.2017 tarihi öncesi ; Yüksek olan aylık
Ölümlerden ikisi de 1 Ekim 2008 öncesi	Tarım Bağ-Kur	Tarım Bağ-Kur	5.12.2017 tarihinden itibaren ; Yüksek aylık tam düşük aylık yarım

Tablo-6: Kız Çocuklarına Anne ve Babadan İki Aylık Bağlanmasına İlişkin Tablo

C- ANNENİN SAHIPLİĞİ

5510 sayılı Kanuna göre, sigortalının annesine ölüm aylığı bağlanması için aranan şart, hak sahibi olarak nitelendirilmesidir. Belirtelim ki; hak sahipliği kavramı, ölen sigortalının ölüm tarihindeki sigortalılık statüsüne göre de değişiklik göstermektedir³⁰.

28 Ölüm tarihi 4.10.2000 öncesi ve 2.8.2001-1.8.2003 arası olan sigortalının geçimini sağlayacak geliri bulunan kız çocuklarına SGK tarafından 1.10.2016 tarihi öncesi ölen anne ve babasından ölüm aylığı bağlanmamış, 1.10.2016-4.7.2017 tarihleri arasında sadece bir aylık bağlanmış, 5.12.2017 tarihinden itibaren yüksek aylık tam düşük aylık ise yarım olarak bağlanmıştır.

29 5.12.2017 tarihi öncesi uygulamaya göre, 18 yaşından küçük yetim kız çocuklarına her iki aylık tam olarak ödenir. 18 Yaşını tamamlayınca yüksek aylık tam ödenir. Düşük aylık kesilir.

30 Örneğin; ölen sigortalının statüsü 5434 sayılı Kanun kapsamında ise anne ve baba arasında evlilik birlikteliği varsa anneye ölüm aylığı bağlanamaz, ancak sigorta statüsü 5510 m.4/1-a, 4/1-b, 4/1-c kapsamında ise evlilik birliğinin olmasının önemi bulunmamaktadır.

SGK, daha önceleri hak sahibi anneye ölüm aylığı bağlanması için aranan şartları ölümün gerçekleştiği tarihte yürürlükte bulunan sosyal sigorta kanununa göre belirlemekte iken SSIY, geçici m.4 değişikliği sonrası (5.12.2017 tarihinden itibaren) 5510, m.34 hükmünü esas alarak belirlemektedir. Yargıtay'a göre, anneye ölüm aylığı bağlanması için aranan şart ölümün gerçekleştiği tarih esas alınarak belirlenmeli³¹ ancak sonradan lehe bir düzenleme varsa bu düzenleme gözetilmelidir.

Sigortalının annesinin hak sahipliğine ilişkin düzenlemeler 5510 sayılı Kanunun 34'üncü maddesinde açıklanmıştır. 5510 sayılı Kanun, ölen sigortalının annesine ölüm aylığı bağlanmasını üç şarta bağlamıştır. Bu şartlardan ilki annenin diğer çocuklardan kazanılmış gelir ve aylıklar hariç gelir veya aylık almamasıdır. 5510 sayılı Kanunun 34'üncü maddesi birinci fıkrası (d) bendinde yer alan **“gelir ve/veya aylık bağlanmamış”** olması ibaresinden anlaşılması gereken anne/babanın kendi çalışması nedeniyle veya eşinden ya da anne/babasından ölüm aylığı almamasıdır³².

Ölen sigortalının annesine ölüm aylığı bağlanabilmesi için aranan ikinci şart, sigortalının aylık bağlanacak eş ve çocukları varsa artan bir hissenin bulunmasıdır. Anne dışında sigortalının eşiyle birlikte aylık bağlanacak ikiden fazla çocuk varsa veya eş dışında birden fazla çocuk varsa artan hisse olmayacağından anneye aylık bağlanamayacaktır. Ancak annenin 65 yaşından büyük olması halinde istisnai olarak diğer hak sahiplerinin hisselerinden eksiltme yapılarak anneye ölüm aylığı bağlanabilecektir.

Anneye, ölen çocuğundan dolayı aylık bağlanabilmesi için aranan son şart annenin hane içindeki kişi başına düşen gelirinin asgari ücretin net tutarının altında olmasıdır. Kanun maddesinde yer alan **“her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelir”** ibaresi kavramına çalışma olgusu da girmektedir³³. Gelir kavramından anlaşılması gereken ise 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun³⁴ 2'inci maddesinde sayılan ticari kazançlar, zirai kazançlar, ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlardır³⁵.

31 Yarg. 10. HD.,12.05.2011, E.2010/9405, K.2011/7141. Ayrıntılı bilgi için bkz; Güzel/Okur/Caniklioglu

32 Sözer, a.g.e. s.410.

33 Sözer, a.g.e. s.410., Bodur, a.g.e, s.133.

34 6.1.1961 tarih ve 10700 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

35 SGK, 8.4.2014 tarihli ve 2014-4 sayılı yazı (E-Taahsis), SGK, 26.5.2014 tarihli ve 2014-1 sayılı yazı (E-Bağımsız Tahsis)

Diğer gelirlerle birlikte, getirisi asgari ücretin altında kalan sigortalı çalışma ölüm aylığı bağlanmasına engel olmadığı gibi gelir toplamına anne ile birlikte yaşayan çocuklar veya diğer kimselerin geliri ilave edilmez. Gelir değerlendirilmesi, anne ve baba birlikte yaşıyorsa anne ve babanın toplam geliri, anne ve baba ayrı yaşıyor ise aylık talebinde bulunan annenin gelirlerine göre belirlenir. Yargıtay'a göre, ölen çocuğundan dolayı aylık bağlanmasına esas gelirin tespitinde eşin geliri dikkate alınmaz³⁶. (Yargıtay 21. H.D., 29.11.2018, 2018/2271 E, 2021/8822 K.)

Bir kez daha belirtelim ki, ölüm aylığına hak kazanma koşullarını belirleyen asli unsur sigortalının öldüğü tarihte yürürlükte bulunan ve sigortalıya aylık bağlayacak olan sosyal sigorta kurumunun uygulama kanunudur. Bu nedenle sigortalının ölüm tarihinin 30.09.2008 tarihinden sonra olması ve son sigorta statüsünün 5510, 4/I-(a), 4/I-(b) veya 4/I-(b.4) kapsamında bulunması halinde hak sahipliğini 5510 sayılı Kanun hükümleri belirleyecektir. 5510, 4/I-(c) Kapsamındaki sigortalılık³⁷ ilk defa 15.10.2008 tarihinden itibaren başladığı için öldüğü tarihte son sigortalılığı 5510, m.4/I-(c) kapsamında olan sigortalının ölmesi halinde de hak sahipliği şartlarını belirleyen unsur 5510 sayılı Kanunun 34'üncü maddesi olacaktır.

Sigortalı ister 15 Ekim 2008 tarihinden önce isterse 15 Ekim 2008 tarihinden sonra ölmüş olsun, son sigortalılık 5434 sayılı Kanun³⁸ kapsamında geçmiş ise hak sahipliği 5434 sayılı Kanuna göre belirlenecektir. 5434 sayılı Kanuna göre, ölen sigortalının hizmetinin 10 yıldan az olması halinde anne ve/veya babaya ölüm aylığı bağlanamayacağından, 5510 sayılı Kanunun geçici 4'üncü maddesi hükümlerine göre, sigortalının en az 1800 gün prim ödemesinin bulunması halinde 5434 sayılı Kanuna göre hesaplanacak ölüm aylığı 5510 sayılı Kanunun 34'üncü maddesinde sayılan şartları sağlayan annesine ödenebilecektir³⁹. Dolayısıyla son olarak 5434 sayılı kanun kapsamında prim ödemesi bulunup 5 yıldan fazla 10 yıldan az hizmeti olan sigortalının annesinin hak sahipliği 5510 sayılı Kanuna göre belirlenecektir.

5434 sayılı Kanun kapsamında sigortalı iken ölen ve 10 yıldan az prim ödemesi bulunan sigortalının annesine en az 1800 gün prim ödemesinin bulunması koşuluyla aylık bağlanmasını düzenleyen 5510, geçici 4'de yer alan düzenleme, -5434, m.72 gözetilmeden düzenlendiği için- hakkaniyete uygun

36 Mesut Balcı, , **Ölüm Gelir ve Aylıkları**, Yetkin Yayınevi, Ankara:2019, s.85.

37 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ilk defa 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kamu görevlisi olan kişilerdir. Eski memurlar için halen 5434 sayılı Kanun hükümleri yürürlüktedir.

38 17.6.1949 tarih ve 7235 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

39 Güzel/Okur/Canıklıoğlu, a.g.e., s.680.

düşmemektedir. Şöyle ki; 5434 sayılı Kanun kapsamında 10 yıldan fazla prim ödemesi bulunmakta iken ölen sigortalının babası 65 yaşından küçük ise babasına aylık bağlanamayacak, baba sağ ve evlilik birlikteliği bulunuyorsa annesine de aylık bağlanamayacak ancak ölen sigortalının hizmeti 5 yıldan fazla 10 yıldan az ise 5510 sayılı Kanunun 34'üncü maddesindeki şartlara haiz olan annesi, ölüm aylığı alabilecektir.

Hak sahipleri açısından ölüm aylığı şartlarının sigortalının ölüm tarihinde yürürlükte bulunan sosyal sigorta kanunlarına göre belirleniyor olması nedeniyle sigortalının ölümünün 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce olması halinde sigortalı annesine ölüm aylığı bağlanma şartları da değişkenlik göstermektedir.

1 Ekim 2008 tarihinden önce ölen sigortalının annesine ölüm aylığı bağlanması için aranan koşullar 506 sayılı Kanunun⁴⁰ anne babaya aylık bağlanması şartlarını düzenleyen 69'uncu maddesi hükümlerine göre belirlenir. 506 sayılı Kanunun 69'uncu maddesi, 4958 sayılı Kanunun 35'inci maddesiyle 6.8.2003 tarihinden geçerli olmak üzere esaslı değişikliğe uğradığı için sigortalının ölümünün 6.8.2003 tarihinden önce olması halinde anne için ölüm aylığı şartları eski kanun hükümlerine, 6.8.2003-30.9.2008 tarihleri arasında olması halinde ise yeni kanun hükümlerine göre belirlenmektedir. Ancak anneye 5.12.2017 tarihinden sonraki başvurusu üzerine ölüm aylığı bağlanacak ise SSİY, geçici m.4 hükmü gözetilerek, 5510, m.34'de yer alan şartların varlığı halinde ölüm aylığı bağlanacaktır.

6.8.2003 tarihinden önce ölen sigortalının annesine, diğer hak sahiplerine bağlanacak aylıktan artan bir hisse bulunması şartıyla, geçiminin sigortalı tarafından sağlandığının da belgelenmesi halinde ölüm aylığı bağlanır. Geçimin sigortalı tarafından sağlanıyor olması koşulu için genel bir ölçüden ziyade içinde bulunulan çevrenin sosyal yapısı dikkate alınmaktadır⁴¹. Bu nedenle annenin geçiminin sigortalı tarafından sağlanması şartı kendi özellikleri içinde (sui generis) değerlendirilir. Örneğin; ücra bir köyde yaşayan anneye düzenli biçimde gönderilen şehirde yaşayan için cüzi sayılabilecek bir ödeme, geçimin sigortalı tarafından sağlanması olarak değerlendirilebilecek iken büyük şehirde sigortalıdan ayrı yaşayan anneye yapılan cüzi ödeme geçimin sigortalı tarafından sağlanması koşulunu karşılamayacaktır. Yine sigortalı ile birlikte yaşayan anneye parasal destek verilmemiş olursa bile birlikte yaşam olgusu, bizi geçimin sigortalı tarafından sağlanması sonucuna ulaştıracaktır.

40 29-30-31.7.1964,; 1.8.1964 tarihli ve 11766-11769 sayılı Resmi Gazetelerde yayınlanmıştır.

41 **Sosyal Güvenlik Kontrol Memurları Çalışma Usul ve Esasları El Kitabı**, SGK Yayınları, Ankara:2009, s.49.

Sigortalının 6.8.2003-30.9.2008 tarihleri arasında ölmesi halinde, diğer hak sahiplerine bağlanacak aylıktan artan bir hisse bulunması koşuluyla sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan, 2022 sayılı Kanuna göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan anneye ölüm aylığı bağlanacaktır.

Daha önce geçimin sigortalı tarafından sağlanmadığı veya artan hisse bulunmadığı gerekçesiyle ölüm aylığı bağlanmamış olan annenin 5.12.217 tarihinden itibaren ölüm aylığı talebinde bulunması halinde SSİY, geçici m.4 değişikliği nedeniyle 5510, m.34'de yer alan şartların varlığı halinde ölüm aylığı bağlanabilecektir.

1479 sayılı Bağ-Kur Kanununun⁴², anne ve/veya babaya ölüm aylığı bağlanması koşullarını düzenleyen 48'inci maddesi, 619 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 4.10.2000 tarihinden geçerli olmak üzere esaslı değişikliğe uğramış, söz konusu KHK, Anayasa Mahkemesinin 26.10.2000 tarihli ve E. 2000/61, K. 2000/34 sayılı Kararı ile (yetki yönünden) iptal edilmiş, iptal Kararı ise 8.8.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1479 sayılı Kanunun 48 inci maddesi daha sonra 4956 sayılı Kanun ile 2.8.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 619 sayılı KHK hükümlerine paralel biçimde yeniden düzenlenmiştir. Bu yasal düzenlemeler nedeniyle sigortalının ölüm tarihi, anneye ölüm aylığı bağlanma şartlarını belirleme açısından birer milat niteliğine sahiptir.

Sigortalının 1.10.1972 ila 3.10.2000 tarihleri arasında ölmesi halinde, diğer hak sahiplerine bağlanacak aylıktan artan bir hisse bulunması koşuluyla, geçimi sigortalı tarafından sağlanan annesine ölüm aylığı bağlanacaktır. Geçimin sigortalı tarafından sağlandığının kabul edilebilmesi için annenin kişi başına düşen gelirinin asgari ücretin brüt tutarının altında olması gerekmektedir⁴³.

Sigortalının 4.10.2000 ila 7.8.2001 tarihleri arasında ölmesi halinde, diğer hak sahiplerine bağlanacak aylıktan artan bir hisse bulunması şartıyla, 1479 sayılı Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmayan, bu kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan annesine ölüm aylığı bağlanacaktır.

Sigortalının 8.8.2001 ila 1.8.2003 tarihleri arasında ölmesi halinde, diğer hak sahiplerine bağlanacak aylıktan artan bir hisse bulunması şartıyla, geçimi sigortalı tarafından sağlanan annesine ölüm aylığı bağlanacaktır.

42 14.9.1971 tarihli ve 13956 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

43 SGK, 22.6.2013 tarihli ve 2013-26 sayılı Genelge

Sigortalının 2.8.2003 ila 30.9.2008 tarihleri arasında ölmesi halinde, sigortalının ölüm tarihinde veya sonradan diğer hak sahiplerine bağlanacak aylıktan artan bir hisse bulunması koşuluyla, 1479 sayılı Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmayan, bu kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan annesine ölüm aylığı bağlanacaktır.

Ancak 4.10.2000 öncesi ölüm veya 2.8.2001-1.8.2003 tarihleri arası ölüm bakımından geçimin sigortalı tarafından sağlanmadığı veya 1.10.2008 tarihinden önce ölüm bakımından artan hisse bulunmadığı gerekçesiyle ölüm aylığı bağlanmamış olan annenin 5.12.2017 tarihinden itibaren ölüm aylığı talebinde bulunması halinde SSIY, geçici m.4 değişikliği nedeniyle 5510, m.34'de yer alan şartların varlığı halinde ölüm aylığı bağlanabilecektir.

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun anneye ölüm aylığı bağlanması koşullarını düzenleyen 72'inci maddesi hükümlerine göre, ölen sigortalının 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan (sigortalı veya emekli) dul ve muhtaç annesine, müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren ölüm aylığı bağlanır.

5510 sayılı Kanunun 4/I-(c) sigortalıları bakımından yürürlük tarihi 15.10.2008 tarihi olduğundan bu tarihten önce ölen 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan sigortalının 5 yıldan fazla ancak 10 yıldan az hizmetinin bulunması halinde annesine ölüm aylığı bağlanması koşulları 5434 sayılı Kanunun 72'inci maddesine göre değil 5510 sayılı Kanunun 34'üncü maddesi hükümlerine göre belirlenecektir. Dolayısıyla artan hisse bulunması şartıyla (65 yaş üstü için hisseye bakılmaz) gelir ve/veya aylık almayan, kişi başına düşen geliri asgari ücretin net tutarının altında bulunan anneye ölüm aylığı bağlanacaktır.

Sigortalılık Statüsü	Ölüm tarihi	Anne İçin Hak Sahipliği Koşulları
4/1(-a), 4/I-(b), 4/I-(b.4), 4/I-(c.)	30.9.2008 sonrası	-Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)
SSK	06.08.2003 öncesi	5.12.2017 tarihi öncesi uygulama: -Geçimi sigortalı tarafından sağlanması -Artan hisse olması

SSK	06.08.2003 öncesi	<u>5.12.2017 tarihinden itibaren uygulama:</u> --Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)
SSK	06.08.2003 ile 01.10.2008 arası	<u>5.12.2017 tarihi öncesi uygulama:</u> -Sigortalı olmayı gerektirir çalışması olmamak -Gelir ve/veya aylık almamak -Artan hisse olması
SSK	06.08.2003 ile 01.10.2008 arası	<u>5.12.2017 tarihinden itibaren uygulama:</u> -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)
Emekli Sandığı (5434)	Farketmez (Hizmeti +10 Yıl)	-Devlet Memuru Olmamak (5434 veya 5510, m.4/I-c Sigortalısı Olmamak) -5434 veya 5510, m.4/I-c Kapsamında Aylık Almamak -Anne İçin: Sigortalının ölüm tarihinde, dul ve muhtaç olması,
Emekli Sandığı (5434)	Farketmez (Hizmeti 5-10 Yıl Arası)	-Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)
Bağ-Kur-Tarım Bağ-Kur	-4.10.2000 öncesi veya -8.8.2001- 1.8.2003 arası	<u>5.12.2017 tarihi öncesi uygulama</u> -Geçimi sigortalı tarafından sağlanması (kişi başına düşen gelirler toplamı brüt asgari ücretin altında olması) -Artan hisse olması

Bağ-Kur-Tarım Bağ-Kur	-4.10.2000 öncesi veya -8.8.2001- 1.8.2003 arası	<u>5.12.2017 tarihinden itibaren uygulama;</u> -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)
Bağ-Kur-Tarım Bağ-Kur	4.10.2000- 7.8.2001 arası 2.8.2003- 30.9.2008 arası	<u>5.12.2017 tarihi öncesi uygulama</u> -Türkiye’de Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak
Bağ-Kur-Tarım Bağ-Kur	-4.10.2000 öncesi veya -8.8.2001- 1.8.2003 arası	<u>5.12.2017 tarihinden itibaren uygulama;</u> -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)

Tablo-7: Sigortalının Annesine Ölüm Aylığı Bağlanması İçin Aranılan Şartlara İlişkin Tablo

5510 sayılı Kanuna göre anne, öz çocuğunun ölümü halinde hak sahibi niteliğini kazanır. Bu ölçü dikkate alındığında anne, üvey evlatları ya da evlatlık edindiği çocuğu üzerinden ölüm aylığına hak kazanamaz.⁴⁴ Dolayısıyla annenin sadece öz çocuklarının ölümü halinde ölüm aylığı isteme hakkı bulunmaktadır.

Ölen birden fazla çocuğundan 506, 1479, 2926 ve 5510 sayılı Kanunlara göre ölüm aylığı almaya hak kazanan anneye iki aylıkla sınırlı olmak üzere 5510, m.54 hükmü gereği yüksek olan aylık tam, düşük aylık yarım ödenir. Yine ölen sigortalı iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle ölmüş ise ölüm geliri dışında prim ödeme gün sayısı bakımından ölüm aylığına da hak kazanılmış olma şartıyla hem gelir hem aylık bağlanacak, yüksek olan ödeme tam düşük olan ödeme ise yarım olacaktır. 1.10.2008 tarihi öncesi ölen sigortalının annesinin hem gelir hem de aylık alma şartlarını taşıması halinde sadece iş kazası, meslek hastalığı geliri bağlanacak olmakla birlikte SSIY, geçici m.4 değişikliği sonrası 5.7.2017 tarihinden itibaren hem gelir hem aylık bağlanacak ve aylık miktarı bakımından da 5510, m.54 hükmü gözetilecektir.

44 Sözer, a.g.e, s.409.; Güzel/Okur/Caniklioğlu, a.g.e. s.675.

III- DUL KADINLARA ÖLEN EŞİNDEN VE ANNESİNDEN- BABASINDAN İKİ AYLIK BAĞLANMASI

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı olmak üzere üç büyük sosyal güvenlik kurumu Tarım SSK ve Tarım Bağ-Kur kanunlarıyla birlikte 5 farklı sosyal güvenlik kanunu doğrultusunda, ölen sigortalıların geride kalan dul eş ve yetim kız çocuklarına ölüm aylığı bağlamaktaydı.

Her bir sosyal güvenlik kanunu, diğerinden bağımsız hükümler içerdiğinden, eşi ve anne-babası öldüğü için dul ve yetim duruma düşen kız çocukları, -ölenlerin farklı sigorta kanunlarıyla ilişkilendirilmiş olması halinde- istisnalar hariç farklı kanunlar kapsamında ayrı ayrı dul ve yetim aylığına hak kazanabilir, eş ve anne-baba üzerinden iki aylık alabilirdi.

Sosyal güvenlik kurumlarının Sosyal Güvenlik Kurumu⁴⁵ (SGK) çatısı altında birleşmesi sonrası tek yasa olan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi sonrası eş ve anne-babanın ölüm tarihlerinin 30 Eylül 2008 sonrası olması halinde, sigortalılık statüleri farklı olsa bile 5434 sayılı Kanun, 2925 sayılı Kanun ve aktif banka sandıkları istisnası hariç- kız çocuklarının aynı anda hem dul hem yetim aylığı alma imkânı ortadan kalkmıştır.

Belirtelim ki; ölüm tarihi ne olursa olsun eşin ve anne-babanın sigortalılık statüsü aynı ise ölüm tarihine bakılmaksızın dul-yetim kız çocuklarına sadece bir aylık (yüksek olan veya tercihe göre) bağlanmaktadır. Buna ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur.

Eşin Sigorta Statüsü	Anne-Babanın Sigorta Statüsü	Alınacak Aylık
SSK	SSK	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
Tarım SSK	Tarım SSK	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
Bağ-Kur	Bağ-Kur	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
Tarım Bağ-Kur	Tarım Bağ-Kur	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
5434-Emekli Sandığı	5434-Emekli Sandığı	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
4/I-(a)	4/I-(a)	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
4/I-(b)	4/I-(b)	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
4/I-(b.4)	4/I-(b.4)	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
4/I-(c)	4/I-(c)	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık
Aynı Banka Sandığı (aktif-devir)	Aynı Banka Sandığı (aktif-devir)	Tercih Ettiği/Yüksek Aylık

Tablo-8: Dul Kadınlara Aynı Sigorta Statüsünden Eş ve Anne-Babasından Aylık Bağlanmasına İlişkin Tablo

45 5502 sayılı SGK Kanunu 20.5.2006 tarihli ve 26173 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

506 sayılı Kanunun 02.07.1973 tarihli 1753 sayılı Kanunun 2. maddesi ile yeniden düzenlenen 68. maddesinin I/C-a bendine göre; “yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan”, “Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan,” kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanabilecektir. Aynı maddenin VI. bendi hükmüne göre de; kız çocuklarına bağlanan ölüm aylıkları Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi işlerde çalışmaya başladıkları ya da evlendikleri tarihi takip eden devre başından itibaren kesilecektir. Ayrıca VI. bendin son cümlesinde; “... evliliğin son bulması ile kocasından da aylık almaya hak kazanan kimseye bu aylıklardan fazla olanı ödenir...” düzenlemesine yer verilmiştir.

Yasal düzenleme bu denli açık olmasına ve 506, m.VI’de evliliğin son bulması ile kocasından da aylık almaya hak kazanan kimseye bu aylıklardan fazla olanı ödenir ibaresi bulunmasına karşın SGK, 6.8.2003 öncesinde ölen eşi ve anne-babası 506 sayılı Kanun kapsamında bulunan kadınlara hem eşinden hem de anne-babasından olmak üzere iki aylık bağlamıştır.

506 sayılı Kanunun 68’inci maddesi 4958 sayılı Kanunun 06.08.2003 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 35’inci maddesiyle değişikliğe uğramıştır. 506, m.68/VI numaralı bende “buralardan gelir veya aylık almaya” ibaresi eklenerek böylelikle “...aylık veya gelir almaya başlama” olgusu, hak sahibi kız çocuklarına bağlanan aylığın kesilme nedeni çok açık biçimde düzenlenmiştir. Bu düzenleme sonrası dul kadınlara hem ölen eşinden hem de ölen babasından 506 sayılı Kanun kapsamında iki aylık bağlanması uygulamasına son verilmiştir.

Ne ki; 5386 sayılı Kanunun 2’inci maddesi ile 506, geçici 91’de bir düzenleme yapılmış ve 06.08.2003 tarihinden önce hak sahibi kız çocuklarına bağlanan gelir ve aylıkların; bunların evlenmeleri, Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmaları veya kendi çalışmalarından dolayı buralardan gelir veya aylık almaları halleri hariç olmak üzere geri alınmayacağı düzenlenmiştir. Maddenin 6’ncı ve 7’inci fıkrası ile de, birinci fıkraya göre aylığın kesilmesi önlenebilenlerin, 01.10.2008 tarihine kadar aylık almaya devam edecekleri düzenlenmiştir⁴⁶.

Bu düzenleme gereği SGK, 6.8.2003 tarihinden itibaren ölen eşi ve ölen anne-babası 506 sayılı Kanun kapsamında bulunanlara iki aylık bağlanması uygulamasına son vermiş ancak 506, geçici m.91 hükmü gereği 6.8.2003 tari-

46 506, geçici m.91/VII’de 31.12.2007 tarihine kadar aylık almaya devam edecekleri düzenlenmiş bu tarih 5724 sayılı 2008 yılı Merkezi Bütçe Kanununun 28/9’uncu maddesi ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun yürürlük tarihi olarak değiştirilmiştir.

hinden önce ölen eşi ve ölen anne-babası üzerinden 506 sayılı Kanun kapsamından aylık bağladığı kadınlara iki aylık ödenmesine devam etmiştir.

SGK, 6.8.2003 tarihinden itibaren ölen eşi ve ölen anne-babası 506 sayılı Kanun kapsamında bulunanlara iki aylık bağlanması uygulamasına son vermesi nedeniyle uygulama yargıya taşınmıştır.

Yargıtay önceleri, ölüm tarihi 6.8.2003 tarihi öncesi olduğu için ölen eşinden 506 sayılı Kanun kapsamından ölüm aylığı bağlanan kadınlara 1.10.2008 tarihinden önce ölen anne-babanın ölümü nedeniyle iki aylık bağlanmasına hükmetmiştir. (Yargıtay 10. H.D., 28.11.2016, 2015/3573 E, 2016/14251 K.; 06.03.2015, 2014/12992 E, 2015/4042 K.; YHGK, 21.03.2012, 2012/21-21 E, 2012/223 K.)

Yargıtay daha sonraları bu uygulamasını değiştirmiştir. Yargıtay'ın bu yeni içtihadına göre, 506, Geçici 91'inci madde ile 06.08.2003 tarihinden önce hak sahibi olan kız çocuklarının kendi çalışmaları dışında isteğe bağlı sigortalı olarak veya hak sahibi olarak gelir veya aylık almaları halinde önceden aldıkları ölüm geliri veya aylığın kesilmesini önlemek olduğu, 5510 sayılı Kanunun düzenlemesine kadar gelir/aylık almalarını devam ettirmek ve gelir/aylık kesilmişse istirdadını engellemek ve 506 sayılı Kanunun 68. maddesi ile ilgili farklı uygulamaları gidermenin amaçlandığı, 02.07.1973 tarihinde 1753 sayılı Kanun ile getirilen 506 sayılı Kanunun 68'inci maddesinde düzenlenen "evliliğin son bulması ile kocasından da aylık almağa hak kazanan kimseye bu aylıklardan fazla olanı ödenir" hükmünün aynı kanunun geçici 91'inci maddesi ile yürürlükten kalkmamış olduğu ve uygulanmaya devam edildiği, 02.07.1973 tarihinden sonra 506 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi kız çocuğu sıfatıyla hem eşten hem de ana/babadan gelir veya aylığın ikisi bir arada alınmayacağı ve hak sahibi aksini talep etmediği sürece bu ölüm aylıklarından fazla olanı ödeneceği değerlendirilmiştir. Yargıtay'ın bu yeni kararına göre 5510 sayılı Kanunun Geçici 1'inci maddesi kapsamında kazanılmış haktan da söz etmek mümkün olmayacaktır. (Yargıtay 10. H.D., 19.03.2019, 2016/16627 E, 2019/2530.; 31.10.2018, 2016/7983 E, 2018/8685 K.; YHGK, 30.03.2021, 2017/2529 E, 2021/370 K.; 16.12.2020, 2017/2400 E, 2020/1039 K.)

Hak sahibi olan ve duş eş ve sigortalı kızı sıfatı taşıyan kadınlara, sigortalı eşin ve sigortalı anne-babanın ölüm tarihleri 1.10.2008 öncesi ise ölenlerin sigortalılık statüsü farklı ise istisnalar hariç iki aylık bağlanmıştır. Yine ölümün birisi 1.10.2008 tarihi öncesi diğeri 1.10.2008 tarihi sonrası ise ölenlerin sigortalılık statüsü farklı olma şartıyla 5.12.2017 tarihine kadar iki aylık bağlanmıştır. Buna ilişkin SGK uygulaması aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Kadınlara Eşinden Anne-Babasından ve
Çocuğundan Ölüm Aylığı Bağlanması

Eşin Sigorta Statüsü	Eşin Ölüm Tarihi	Anne-Babanın Sigorta Statüsü	Anne-Babanın Ölüm Tarihi	Ahıncak Aylık
5510, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(b.4) 4/I-c	30.9.2008 sonrası	5510, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(b.4) 4/I-c	30.9.2008 sonrası	Tercih Ettiği Aylık
5434, 4/I-c	Farketmez	5434, 4/I-c	Farketmez	Tercih Ettiği Aylık
Bağ-Kur	1.10.2008 öncesi	Bağ-Kur	1.10.2008 öncesi	Fazla Olan Aylık ⁴⁷
Bağ-Kur	1.10.2008 öncesi	4/I-(b)	30.9.2008 sonrası	Tercih Ettiği Aylık ⁴⁸
4/I-(b)	30.9.2008 sonrası	Bağ-Kur	1.10.2008 öncesi	Tercih Ettiği Aylık
SSK	1.10.2008 öncesi	SSK	1.10.2008 öncesi	Fazla Olan Aylık
SSK	1.10.2008 öncesi	4/I-(a)	30.9.2008 sonrası	Tercih Ettiği Aylık
4/I-(a)	30.9.2008 sonrası	SSK	1.10.2008 öncesi	Tercih Ettiği Aylık
Bağ-Kur	1.10.2008 öncesi	SSK, 5434, 2925	1.10.2008 öncesi	İki aylık
Bağ-Kur	1.10.2008 öncesi	4/I-(a), 4/I-(b.4), 4/I-c, 5434	30.9.2008 sonrası	İki aylık
4/I-(b) veya 4/I-(b.4)	30.09.2008 sonrası	SSK, 5434, 2925	1.10.2008 öncesi	İki aylık
SSK	1.10.2008 öncesi	4/I-(b), 4/I-(c), 4/I-(b.4), 2925, 5434	30.9.2008 sonrası	İki aylık
SSK	1.10.2008 öncesi	Bağ-Kur	1.10.1972-3.10.2000 arası 8.8.2001-1.8.2003 arası	SSK aylığı ve toplam geliri brüt asgari ücret altında ise iki aylık alır. Üstünseyse Bağkur aylığı alamaz. (1.10.2016'dan itibaren iki aylık)
SSK	1.10.2008 öncesi	Bağ-Kur	4.10.2000-7.8.2001 arası 2.8.2003-30.9.2008 arası	İki aylık

47 Anne/babanın ölüm tarihi 1.10.1972 ile 3.10.2000 tarihi arası veya 8.8.2001 ile 1.8.2003 arası ise toplam geliri brüt asgari ücret üzerinde çıkan yetim kadınlara anne/babadan ölüm aylığı bağlanamaz. Bu nedenle sadece ölen eşin üzerinden ölüm aylığı bağlanır.

48 Ölen Anne/babanın sigortalılık statüsü 4/I-(b) olmakla birlikte (4) numaralı alt bent kapsamında (Tarım Bağ-Kur) ise hak sahibi dul ve yetim kız çocuğuna her iki aylık da bağlanır. Ayrıntılı bilgi için Bkz, Nergis Şimşek, **SSK ve Bağ-Kur'da Emeklilik**, Güncellenmiş 2.b.,Ankara: Yaklaşım Yayınları,2012.s.402.

4/1(-a)	30.9.2008 sonrası	Bağ-Kur	1.10.1972-3.10.2000 arası 8.8.2001-1.8.2003 arası	SSK aylığı ve toplam geliri brüt asgari ücret altında ise iki aylık alır. Üstündeyse Bağkur aylığı alamaz. (1.10.2016'dan itibaren iki aylık)
4/1(-a)	30.9.2008 sonrası	Bağ-Kur	4.10.2000-7.8.2001 arası 2.8.2003-30.9.2008 arası	İki aylık
5434	1.10.2008 öncesi	SSK	1.10.2008 öncesi	İki aylık
5434	30.9.2008 sonrası	4/1(-a), 4/1(b), 4/1(b.4)	30.9.2008 sonrası	İki aylık
5434	1.10.2008 öncesi	4/1(-a), 4/1(b), 4/1(b.4)	30.9.2008 sonrası	İki aylık
5434	30.9.2008 sonrası	SSK	1.10.2008 öncesi	İki aylık
5434	1.10.2008 öncesi	Bağ-Kur	1.10.1972-3.10.2000 arası 8.8.2001-1.8.2003 arası	5434 aylığı ve toplam geliri brüt asgari ücret altında ise iki aylık alır. Üstündeyse Bağkur aylığı alamaz. (1.10.2016'dan itibaren iki aylık)
5434	1.10.2008 öncesi	Bağ-Kur	4.10.2000-7.8.2001 arası 2.8.2003-30.9.2008 arası	İki aylık
5434	30.9.2008 sonrası	Bağ-Kur	1.10.1972-3.10.2000 arası 8.8.2001-1.8.2003 arası	5434 aylığı ve toplam geliri brüt asgari ücret altında ise iki aylık alır. Üstündeyse Bağkur aylığı alamaz. (1.10.2016'dan itibaren iki aylık)
5434	30.9.2008 sonrası	Bağ-Kur	4.10.2000-7.8.2001 arası 2.8.2003-30.9.2008 arası	İki aylık
5434	30.9.2008 sonrası	2926	1.10.1972-3.10.2000 arası 8.8.2001-1.8.2003 arası	Tek aylık

5434	30.9.2008 sonrası	2926	4.10.2000-7.8.2001 arası 2.8.2003-30.9.2008 arası	İki aylık
SSK veya Bağ-Kur veya 2925 veya 2926	1.10.2008 öncesi	5434	1.10.2008 öncesi	İki aylık
4/I-(a) veya 4/I-(b) veya 4/I-(b.4) veya 2925	30.09.2008 sonrası	5434	30.09.2008 sonrası	İki aylık
SSK veya Bağ-Kur veya 2925 veya 2926	1.10.2008 öncesi	5434	30.09.2008 sonrası	İki aylık
4/I-(a) veya 4/I-(b) veya 4/I-(b.4) veya 2925	30.09.2008 sonrası	5434	1.10.2008 öncesi	İki aylık

Tablo-9: Dul Kadınlara Farklı Sigorta Statüsünden, Eş ve Anne-Babasından Aylık Bağlanmasına İlişkin Tablo⁴⁹

SSİY, geçici m.4’de yer alan hükmün 5.12.2017 tarihinden geçerli olarak değiştirilmesi sonrası SGK, ölen eşinden ve ölen anne-babasından iki aylık bağlanmasına ilişkin uygulamasını değiştirmiştir.

SSİY, geçici m.4 hükmüne göre, eş ya da anne-babanın her ikisinin ölümü ya da en az birisinin ölümü 1 Ekim 2008 tarihinden önce gerçekleştiği için ölüm aylığı bağlanmış ise bağlanan bu aylık hak sahipliğinin daha sonra kaybedilmesi nedeniyle durdurulmuş olsa bile sigortalılık statüsünün aynı olmaması şartıyla -istisnalar hariç- 5510 sayılı Kanunun geçici 1’inci maddesi hükmü gereği iki aylık bağlanmaktadır. SSİY, geçici m.4 hükmüne göre, aynı anda hem eş hem de anne-baba üzerinden iki aylık alınmasına ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur.

49 Tablonun bir diğer versiyonunu görmek için bkz; Murat Göktaş/Murat Özdamar, “Dul ve Yetim Kadınlar Hem Eşten Hem Anne-Babadan Dolayı Birden Çok Ölüm Aylığı Alabilir mi?”, Yaklaşım, Sayı: 257, Mayıs 2014.

Ölen Eş Sigorta Statüsü	Eşin Ölüm Tarihi/ Eşten Aylık bağlanma Tarihi	Ölen Anne-Baba Sigorta Statüsü	Anne-Babanın Ölüm Tarihi	Anne-Babadan 1.10.2008 öncesi aylık bağlanmış mı? (Hak sahipliğinin Kaybedilmesi Nedeniyle Kesilme Dahil)	Alınacak Aylık
SSK	1.10.2008 öncesi	-BağKur-4/1-(b), E.Sandığı-4/1-(c) Tarım SSK Tarım Bağkur,-4/-(b) Tarım B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	BağKur	1.10.2008 öncesi	Evet	İki aylık
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	BağKur	1.10.2008 öncesi	Hayır	<u>Tek aylık</u>
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	5510, m.4/1-(b)	30.9.2008 sonrası	-	<u>Tek aylık</u>
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	Emekli Sandığı	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki aylık
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	5510, m.4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	-	<u>Tek aylık</u>
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	Tarım Bağkur	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	<u>Tek aylık</u>
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki aylık
4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki aylık
BağKur	1.10.2008 öncesi	SSK-4/1-(a)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/1-(b)	30.9.2008 sonrası	SSK	1.10.2008 öncesi	Evet	İki Aylık
4/1-(b)	30.9.2008 sonrası	SSK	1.10.2008 öncesi	Hayır	<u>Tek Aylık</u>
4/1-(b)	30.9.2008 sonrası	4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	-	<u>Tek aylık</u>
Emekli Sandığı	Ölüm tarihinin önemi yok	SSK-4/1 (a)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	SSK	1.10.2008 öncesi	Evet	İki Aylık
4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	SSK	1.10.2008 öncesi	Hayır	<u>Tek Aylık</u>
4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	-	<u>Tek Aylık</u>
Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	SSK-4/1 (a)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
Tarım Bağkur	1.10.2008 öncesi	SSK-4/1 (a)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/1-(b) Tarım	30.9.2008 sonrası	4/1-(a)	30.9.2008 sonrası	-	<u>Tek Aylık</u>

Kadınlara Eşinden Anne-Babasından ve
Çocuğundan Ölüm Aylığı Bağlanması

Banka Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	SSK-4/l (a),	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
BağKur	1.10.2008 öncesi	Emekli Sandığı-4/l (c)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
BağKur	1.10.2008 öncesi	Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
BağKur	1.10.2008 öncesi	Tarım Bağ-4/l (b) Tarım	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
BağKur	1.10.2008 öncesi	B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
BağKur	1.10.2008 öncesi	B. Sandığı (Devir)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	Emekli Sandığı	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki aylık
4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	4/l-(c)	14.10.2008 sonrası	-	<u>Tek aylık</u>
4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	Tarım Bağ-4/l (b) Tarım	Ölüm tarihinin önemi yok	-	<u>Tek aylık</u>
4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki aylık
4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	B. Sandığı (Devir)	1.10.2008 öncesi	Evet	İki aylık
Emekli Sandığı	Ölüm tarihinin önemi yok	BağKur-4/l (b)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/l-(c)	14.10.2008 sonrası	4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	-	<u>Tek aylık</u>
4/l-(c)	14.10.2008 sonrası	BağKur	1.10.2008 öncesi	Evet	İki Aylık
4/l-(c)	14.10.2008 sonrası	BağKur	1.10.2008 öncesi	Hayır	Tek Aylık
Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	BağKur-4/l (b)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
Tarım BağKur	1.10.2008 öncesi	BağKur-4/l (b)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/l-(b) Tarım	30.9.2008 sonrası	4/l-(b)	30.9.2008 sonrası	-	<u>Tek Aylık</u>
Banka Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	BağKur-4/l (b)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
B. Sandığı (Devir)	1.10.2008 öncesi	BağKur-4/l (b)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki aylık
Emekli Sandığı	Ölüm tarihinin önemi yok	Tarım SSK- Tarım Bağkur- 4/l (b) Tarım B. Sandığı (Aktif-Devir)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık

Tarım SSK- Tarım Bağkur-4/1 (b) Tarım B.Sand. (Aktif-Devir)	Ölüm tarihinin önemi yok	Emekli Sandığı	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	Tarım Bağkur, 4/1-(b) Tarım	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	<u>Tek Aylık</u>
4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki aylık
4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	B. Sandığı (Devir)	1.10.2008 öncesi	Evet	İki aylık
B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	-	İki aylık
B. Sandığı (Devir)	1.10.2008 öncesi	4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	-	İki aylık
Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	-	İki aylık
Tarım Bağkur	1.10.2008 öncesi	4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	-	İki aylık
4/1-(b) Tarım	30.9.2008 sonrası	4/1-(c)	14.10.2008 sonrası	-	<u>Tek aylık</u>
Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	Tarım Bağkur-4/1 (b) Tarım B. Sandığı (Aktif ve Devir)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
Tarım Bağkur-4/1-(b) Tarım- B. Sandığı (Aktif -Devir)	Ölüm tarihinin önemi yok	Tarım SSK	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
Tarım Bağkur-4/1 (b) Tarım	Ölüm tarihinin önemi yok	B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
Tarım Bağkur	1.10.2008 öncesi	B. Sandığı (Devir)	Ölüm tarihinin önemi yok	-	İki Aylık
4/1-(b) Tarım	30.9.2008 sonrası	B. Sandığı (Devir)	30.9.2008 sonrası		<u>Tek aylık</u>
B. Sandığı (Aktif)	Ölüm tarihinin önemi yok	Tarım Bağkur-4/1 (b) Tarım	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
B. Sandığı (Devir)	1.10.2008 öncesi	Tarım Bağkur-4/1 (b) Tarım	Ölüm tarihinin önemi yok	Evet/Hayır	İki Aylık
B. Sandığı (Devir)	30.9.2008 sonrası	4/1 (b) Tarım	30.9.2008 sonrası	-	Tek Aylık

Yukarıda yer verilen tablodan da anlaşılacağı üzere Eşten ve anne/baba üzerinden iki aylık ödenmesi ilkelerini dört madde halinde özetlemek mümkündür. Bunlar;

1-Eşin ölüm tarihi 1 Ekim 2008 tarihi öncesi ise ve eşin ölümü nedeniyle 1 Ekim 2008 tarihi öncesinde aylık bağlanmışsa eşin sigorta statüsü ile anne/babanın sigorta statüsünün farklı olması halinde **iki aylık** bağlanır.

2-Eşin ölüm tarihi 1 Ekim 2008 tarihi sonrası olmakla birlikte anne/baba ölümü nedeniyle 1 Ekim 2008 tarihinden önce hak sahipliği nedeniyle ölüm aylığı bağlanmış ise (hak sahipliğinin sona ermesi nedeniyle kesilmiş olma hali dahil) sigorta statülerinin farklı olması koşuluyla yine **iki aylık** bağlanır. İstisnai olarak eş 1 Ekim 2008 tarihinden sonra ölmüşse ve eşin sigortalılık statüsü, -5510 m.4/I-(a)-, -5510 m.4/I-(b)-, -5510 m.4/I-(b.4) Tarım-, -5510, m.4/I-(c)- ve ölen anne/baba 2926 Tarım Bağ-Kur sigortalısı ise **tek aylık** (tercih) bağlanır.

3-Ölüm tarihine bakılmaksızın ölen eşin ve ölen anne/babanın sigortalılık statüsünün birisi **5434 Emekli Sandığı** diğer ölen ise 5510, m.4/I-(c) hariç farklı sigorta kapsamındaysa yani ölenlerden biri 5434 Emekli Sandığı kapsamında diğer ölen de SSK veya 5510, m.4/I-(a) veya BağKur veya 5510 m.4/I-(b) veya 2926 Tarım Bağ-Kur veya 5510 m.4/I-(b.4) veya 2925 Tarım SSK kapsamında ise **iki aylık** bağlanır.

4-Ölüm tarihine bakılmaksızın ölen eşin ve ölen anne/babanın sigortalılık statüsünün birisi **2925 Tarım SSK** diğer ölen de SSK veya 5510, m.4/I-(a) veya BağKur veya 5510, m.4/I-(b) veya 5434 Emekli Sandığı veya 5510, m.4/I-(c) veya 2926 Tarım Bağ-Kur veya 5510, m.4/I-(b.4) kapsamında ise **iki aylık** bağlanır.

Yargıtay'a göre, ölümlerden en az birisi 1.10.2008 tarihi öncesi ise ve sigortalılık statüsü de farklı ise iki aylık bağlanır. Yine her iki ölüm tarihi de 1.10.2008 tarihi sonra olsa bile bağlanacak aylığın birisininin 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunması diğer aylığın ise 506, 1479, 2925, 2926 ve 5510, 4/I-(a), 4/I-(b), 4/I-(b.4) kapsamında olması halinde de iki aylık bağlanması gerekir.

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi tarafından verilen 26.11.2018 gün 2017/3288 Esas, 2018/8645 Karar, sayılı Kararda "5510 sayılı Kanununun 54'üncü maddesinin uygulanabilmesi için hak sahibi sıfatı ile ölüm aylığı talep edebilecek her iki sigortalının ölüm tarihinin de 1.10.2008 tarihinden sonra olması gerektiğine yer verilmiştir. Karar içeriğinde hak sahiplerine yönelik ölüm aylığı tahsisinde sosyal güvenlik hukuku ilkelerine göre sigortalının yaşamını yitirdiği

tarih itibariyle yürürlükte olan yasal düzenlemenin uygulanmasının zorunlu olduğuna vurgu yapılmıştır. İlgili karara konu hak sahibinin eşi 1.10.2008 tarihinden sonra babası ise 1.10.2008 tarihinden önce ölmüş olup Yargıtay 21. Hukuk Dairesi, davacının eşi ile babasının sigortalılık statüsü farklı olduğundan iki aylığa hak kazandığına hükmedilmesi gerektiğini işaret ederek aksi yöndeki yerel mahkeme kararını bozmuştur.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından 30.3.2021 tarihinde verilmiş olan konusu, “5434 sayılı Kanun kapsamında sigortalı iken 04.09.1991 tarihinde vefat eden eşinden dolayı aldığı ölüm aylığının yanında ayrıca 1479 sayılı Kanun kapsamında sigortalı iken 10.09.1981 tarihinde vefat eden babasından dolayı da ölüm aylığı alıp alamayacağı” olan 2016/2552 Esas, 2021/368 Karar sayılı kararda aynen,

“15. Ölüm sigortasından aylık bağlama koşulları değerlendirilirken temel kural olarak hakkı doğuran ölüm tarihi itibarıyla yürürlükte olan yasal düzenlemenin uygulanması, bununla birlikte, Kanun koyucu tarafından daha sonra gerçekleştirilen lehe yasal değişikliklerden de hak sahiplerinin faydalandırılması gerekmektedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun (HGK) 21.03.2012 tarihli ve 2012/21-21 E., 2012/223 K. ile 25.04.2018 tarihli ve 2018/21-427 E., 2018/949 K., sayılı kararlarında da aynı görüş ve yaklaşım benimsenmiştir.

16. Bu durumda davacının 10.09.1981 tarihinde vefat eden babasından dolayı ölüm aylığı alıp alamayacağı konusunda 1479 sayılı Kanun kapsamında değerlendirme yapılması gerekmektedir.

17. 1479 sayılı Kanun’un “Eş ve çocuklara, ana ve babaya tahsis yapılması” başlığını taşıyan 45. maddesinin 19.04.1979 tarihli 2229 sayılı Kanunla değişik ikinci fıkrasının (c) bendinde sigortalının; 18 yaşını (veya ortaöğretim yapması hâlinde 20 yaşını, yükseköğretim yapması hâlinde 25 yaşını) doldurmamış veya yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda malul bulunan çocukları ile geçimini sağlayacak başka bir geliri olmamak koşulu ile yaşları ne olursa olsun evlenmemiş kız çocuklarına aylık bağlanacağı belirtilmiş, daha sonra 04.10.2000 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 619 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile bu bentteki “geçimini sağlayacak başka bir geliri olmamak” koşulu, “bu Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmama, bu kapsamdaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almama” olarak değiştirilmiştir.

18. Öte yandan 619 sayılı KHK ile 1479 sayılı Kanun’un “Ölüm aylığının kesilmesi” başlıklı 46. maddesinin ikinci fıkrasına, “Ancak evliliğin son bulması ile kocasından da aylık almaya hak kazanan kız çocuklarına bu aylıklar-

dan fazla olanı ödenir.” cümlesi eklenmiştir. Ancak söz konusu KHK, Anayasa Mahkemesi'nin 08.08.2001 tarihinde yürürlüğe giren 26.10.2000 tarihli ve 2000/61E., 2000/34 K. Sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

19. 24.07.2003 tarihinde kabul edilen 02.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4956 sayılı Kanun ile 1479 sayılı Kanun'un 45/c maddesi **“yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve bu Yasa ile diğer sosyal güvenlik Yasaları kapsamında çalışmayan, bu yasalar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan kız çocuklarının her birine %25'i oranında aylık bağlanır...”** şeklinde değiştirilmiştir. Aynı Kanun ile 1479 sayılı Kanun'un 46/2 maddesine de, **“Ancak, evliliğin son bulması ile kocasından da aylık almaya hak kazanan kız çocuklarına bu aylıklardan fazla olan ödenir.”** hükmü getirilmiştir. Kurum 4956 sayılı Kanun ile 02.08.2003 tarihinde yapılan değişiklikten sonra, 45/2. madde hükmünde yer alan **“...bu Yasa ile diğer sosyal güvenlik Yasaları kapsamında çalışmayan, bu yasalar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan kız çocuklarının her birine aylık bağlanır...”** hükmünü dikkate alarak, 02.08.2003 tarihinden sonra hak sahipleri yararına getirilen yasal düzenleme uyarınca bu tarihten önce ölen Bağ-Kur sigortalılarının kız çocuklarına da ölüm aylığı bağlamıştır. Kurum farklı sigortalılık kanunlarına göre bağlanan aylıklar söz konusu olduğunda 1479 sayılı Kanun'un 46/2 maddesini hiçbir zaman uygulamamıştır. Zira 1479 Kanun'un 46/2. maddesi aynı kanun kapsamında hem ana veya baba ile kocadan hak edilen aylıklardan fazla olanının bağlanacağını ifade etmektedir.

20. Somut olayda; davacının 5434 sayılı Kanun kapsamında sigortalı iken 04.09.1991 tarihinde vefat eden eşinden dolayı ölüm aylığı aldığı ayrıca 1479 sayılı Kanun kapsamında sigortalı iken 10.09.1981 tarihinde vefat eden babasından dolayı da ölüm aylığı bağlanması talebi sonrasında 25.12.2002 tarihinden itibaren babasından da ölüm aylığı bağlandığı, davalı Kurumun 29.04.2014 tarihli yazısı ile davacının eşinden dolayı aldığı aylığın, brüt asgari ücretin üstünde olması nedeniyle kesildiği ve davacıya 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesi uyarınca, Kurum tarafından hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru 5 yıllık sürede ödenen aylıklar toplamının faizsiz olarak talep edildiği anlaşılmaktadır.

21. Bu durumda yukarıda yapılan açıklamalar ile somut olaya ilişkin madde ve hukuki olgulara göre **davacıya aylık bağlanabilmesi için kanun koyucu tarafından aranan tek şart “sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmama, bu kapsamdaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almama” koşulu olup, dosya kapsamından da davacının kendi çalışmasından dolayı gelirinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca davacının vefat eden**

babasından dolayı hak sahibi kız çocuğu sıfatıyla aylığa hak kazandığına ilişkin bozma kararı yerinde olup aksi yöndeki direnme kararının bozulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Nitekim HGK'nın 25.04.2018 tarihli ve 2018/21-427 E., 2018/949 K.; 16.06.2020 tarihli ve 2019/10-125 E., 2020/410 K., ile 25.11.2020 tarihli ve 2017/21-1181 E., 2020/948 K. Sayılı kararlarında da aynı ilkeler benimsenmiştir.

Açıklanan nedenlerle Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi uyarınca uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA” değerlendirmesi yapılarak bozma kararı verilmiştir.

Bu konu hakkında, Yargıtay 10. Hukuk Dairesi tarafından, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun benimsediği bu esaslara uygun verilmiş olan çok sayıda kararlar da bulunmaktadır.

Yargıtay 10. HD, 22.05.2019, 2017/823 E, 2019/4650 K., ve Yargıtay 10. HD, 18.06.2019, 2017/2430 E, 2019/5124 K., sayılı kararlarının da ortak noktası, kız çocuğunun geçimini sağlayacak başka bir gelirinin olması halinde dahi, bu kanuni şarta dair ibare, **02.08.2003 tarihi itibari ile yürürlükten kalktığı için, 1479 sayılı Yasanın 45’inci maddesinde yer alan “bu Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmama, bu kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almama” şartlarını taşıyan davacı hakkında, ölüm aylığı hakkını doğuran olaya göre, en azından, yasanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden 01.09.2003 tarihi itibari ile ölüm aylığına müstehak olacağı** ve bu tarih sonrası bakımından, 506 sayılı Yasa kapsamındaki eşi üzerinden dul aylığı alması olgusunun, her bir Yasanın kendi sigortalıları açısından hüküm ifade etmesi gereği dikkate alınarak, 1479 sayılı Yasa kapsamında uygulama olanağının bulunmaması nedeniyle, 46’ncı maddesi anlamında bir kesme nedeni oluşturmadığı, buna göre, 1479 sayılı Yasa kapsamında ölüm aylığı alan davacının aylığının kesilmesine dair kurum işleminin, hukuka aykırı olduğudur.

Bu konuda Anayasa Mahkemesinin verdiği, 2017/31861 Başvuru Numaralı, 21.4.2021 karar tarihli Leyla Yücel kararının da irdelenmesi yerinde olacaktır⁵⁰. İlgili kararda, Bölge Adliye Mahkemesinin davanın kabulüne ilişkin gerekçesinin Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin eski tarihli içtihadına uygun ol-

50 22.6.2021 tarihli ve 31519 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

duğu anlaşılmaktadır. Ancak süreç içinde Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin önceki içtihadını başvuru lehine değiştirdiği ve Yargıtay 21. Hukuk Dairesi ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından da başından beri Yargıtay 10. Hukuk Dairesince benimsenen yorumun aksi yönde tespitlere yer verildiği görülmektedir. Aksi yöndeki bu görüşe göre **2/8/2003 tarihinde yürürlüğe giren yasal değişiklikle 1479 sayılı Kanun'a eklenen 46. maddenin ikinci fıkrası hükmü farklı kanunlara tabi olarak iki ayrı ölüm aylığı bağlanmasına engel olmayıp sadece 1479 sayılı Kanun'a göre hem eşten hem ana veya babadan ölüm aylığına hak kazanılması hâlinde uygulanabilir. Dolayısıyla başvuru açısından babasından dolayı ölüm aylığına hak kazanması için aranan tek şartın sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmama ve bu kapsamdaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almama olduğu vurgulanmıştır.**

Anayasa Mahkemesinin verdiği Leyla Yücel kararından da anlaşılacağı üzere Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin önceki dönem içtihadını, Yargıtay 21. Hukuk Dairesi ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından benimsenen görüş yönünde değiştirdiği, bu görüşe göre de hak sahibi kız çocuğunun, 1479 sayılı Kanun kapsamında ölen anne/babasından ölüm aylığına hak kazanabilmesi için tek bir şart bulunduğu, bu şartın da kız çocuğunun sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmama ve bu kapsamdaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almaması olduğu anlaşılmaktadır.

Birden fazla aylık bağlanmasına konu sigortalılar 1.10.2008 tarihinden önce ölmüş ise mülga farklı Kanunlara ve dolayısıyla statülere göre hak sahibi koşullarının bulunup bulunmadığı incelenmekte hak sahipliği koşulu oluşuyorsa iki aylığın bağlanacağı sonucuna varılmaktadır⁵¹.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından 25.04.2018 gününde oy birliği ile verilen 2018/427 Esas ve 2018/949 Karar sayılı davanın konusuna benzer Kararda aynen şu değerlendirmeleri yapmıştır. *“Ölüm sigortasından aylık bağlama koşulları değerlendirilirken temel kural olarak hakkı doğuran ölüm tarihi itibarıyla yürürlükte olan yasal düzenlemenin uygulanması, bununla birlikte, Kanun koyucu tarafından daha sonra gerçekleştirilen lehe yasal değişikliklerden de hak sahiplerinin faydalandırılması gerekmektedir. (Yargıtay HGK, 21.03.2012, 2012/21-21 ,. 2012/223 K.)*

Gerek Yargıtay 10. Hukuk Dairesi kararı, gerekse Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararından da anlaşılacağı üzere, 02.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren ve 1479 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (c) bendini değiştiren 4956 sayılı Kanunun 23. maddesiyle benimsen, sigortalının evli olmayan/boşanan/dul

51 Balcı, a.g.e., s.323.

kalan kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanabilmesi için “geçimini sağlayacak başka bir geliri olmamak” şartı, “bu Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında çalışmama, bu kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almama” olarak değiştirildiğinden, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten geçerli olmak üzere, sigortalı çalışması bulunmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir aylığı olmayan kız çocukları, geçimi sağlayacak geliri (asgari ücret üzeri) bulursa da 1479 sayılı Kanun kapsamında ölüm aylığı bağlanması gerekecektir.

VI- SONUÇ

Ölüm, ne zaman gerçekleşeceği belli olmayan ve bu olguyu yaşayan kişi ile birlikte ailesini de sosyo-ekonomik olarak etkileyen bir kavramdır. Temel koruma birimi olarak aileyi esas alan ölüm sigortası, diğer sigorta kollarından farklı olarak sigortalının kendisine değil, ölüme bağlı olarak geride kalan aile bireylerine sosyal güvenlik garantisi sağlar. Türk toplumunun aile ve sosyal yapısı gözetilerek sigortalının eşi, çocukları ve bazı şartları sağlayana anne ve/veya babası hak sahibi sayılmıştır.

Ölüm sigortası ile ölen sigortalının sağlığında geçimini sağladığı ve geride bıraktığı hak sahiplerine şartların yerine getirilmesi durumunda ölüm aylığı bağlanır. Ölüm aylığı bağlanmasındaki temel amaç sigortalının ölümü sonrası geride kalan hak sahiplerinin yaşamlarını asgari düzeye yükseltmektir⁵².

5510 sayılı Kanununun 54’üncü maddesine göre anne ve babasından ayrı ayrı aylığa hak kazanan çocuklara, yüksek olan aylığın tamamı, az olan aylığın yarısı; hem eşinden, hem de anne ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara, tercihinin göre eşinden ya da anne ve/veya babasından aylık bağlanacağı hükmü eş-baba, eş-anne ve eş-anne-babanın (5434 sayılı Kanun, 2925 sayılı Kanun ve Aktif Banka Sandıkları hariç) 1-Ekim 2008 tarihinden sonra ölmesi halinde uygulanmaktadır.

Ölümlerin 1 Ekim 2008 tarihinden önce gerçekleşmesi ve sigortalılık statüsünün farklı olması halinde iki aylık (bazı hallerde üç aylık) almak mümkündür.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin geçici 4’üncü maddesinin 5.12.2017 tarihinden geçerli olmak üzere değişmesinden önce daha önce eş-anne/baba ölümlerinden en azından birisinin 1 Ekim 2008 tarihi öncesi olması, istisnalar hariç iki aylık bağlanmasını gerektirmekle birlikte değişiklik

52 Güzel/Okur/Caniklioğlu, a.g.e, s.551.

sonrası ancak 1 Ekim 2008 tarihinden önceki ölüme bağlı aylık bağlanmış olanlar için iki aylık bağlanabilmektedir.

Ayrıca, SSİY değişikliği ile daha önce iki aylık bağlanamayan kadınlar için iki aylık bağlanması mümkün olabildiği gibi tersi biçimde daha önce iki aylık bağlanarlara SSİY değişikliği sonrası iki aylık bağlanmaması da söz konusu olabilmektedir. İki aylık bağlanamayanlar için SSİY değişikliğinin hakları geriye götüren bir düzenleme olduğunu söylemek isabetli olacaktır.

Ancak SSİY değişikliği sonrası daha önce eş-anne/baba üzerinden iki aylık alamayanların dava açmaksızın iki aylık alması da mümkün hale gelebildiği gibi anne-baba üzerinden sadece tek aylık alan (anne-baba Bağ-Kur veya Tarım Bağ-Kur'lu olanlar) hak sahiplerinin iki tam aylık veya bir tam bir yarım alma haklarının oluşmasını dikkate aldığımızda ise bunlar açısından SSİY değişikliğinin hakları geriye götüren bir düzenleme olduğunu söylemek mümkün olmayacaktır. Ancak bu değişikliğin Kanun yerine SSİY'de yapılması da ölüm aylığına esas hak sahipliğinin, ölümün gerçekleştiği tarihteki sosyal sigorta mevzuatına göre belirlenmesi ilkesine aykırı düşmektedir.

Gerçekten de hiçbir yasal düzenleme bulunmamasına karşın 1.10.2008 tarihinden sonra ölen eşinden dolayı ölüm aylığı bağlanan hak sahibine 5.12.2017 tarihinden önce başvuruda bulunduğu için farklı statüdeki ölen anne-babasından da ölüm aylığı bağlanması ancak 5.12.2017 tarihinden itibaren farklı statüdeki ölen anne-babasından ölüm aylığı talebinde bulunan hak sahibine ise ölüm aylığı bağlanmaması uygulamasının yasal dayanağından söz etmek mümkün olamayacaktır.

Yargıtay'a göre, ölümlerden en az birisi 1.10.2008 tarihi öncesi ise ve sigortalılık statüsü de farklı ise iki aylık bağlanması, ölüm aylığına esas hak sahipliğinin, ölümün gerçekleştiği tarihteki sosyal sigorta mevzuatına göre belirlenmesi ve sonradan lehe bir düzenleme varsa bu düzenlemenin gözetilmesi ilkesine uygun düşmektedir. Yargıtay'ın bu yöndeki kararlarının hem yasaya uygun düşüğünü hem de istikrarlı olduğunu söyleyebiliriz..

KAYNAKÇA

Alper, Yusuf. (2003) **Sosyal Sigortalar**, Bursa: Ekin Kitabevi.

Aktuğ, Semih. Hüseyinli, Namık (2012) "Türkiye ve Azerbaycan Sosyal Güvenlik Hukukunda Ölüm Sigortası" Ankara: **Kamu-İş Dergisi**,

Balcı, Mesut (2019) , **Ölüm Gelir ve Aylıkları**, Ankara: Yetkin Yayınevi.

Bodur, Mehtap Yücel. (2021), **Türk ve Avrupa Birliği Sosyal Güvenlik Hukukunda Ölüm Sigortası**, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Caniklioğlu, Nurşen (1997). **506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu Açısından Geride Kalanların Korunması**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniv.

Güzel, Ali. Okur, Ali Rıza. Caniklioğlu, Nurşen. (2012) **Sosyal Güvenlik Hukuku**, İstanbul: Beta Yayınevi.

Kuruca, Mustafa. Özdamar, Murat. (2013) **Tüm Yönleriyle Emeklilik**. Ankara: Yaklaşım Yayınları.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2013) “Geride Kalanların Sigortası” Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2014) “Dul ve Yetim Kadınlar Hem Eşten Hem Anne-Babadan Dolayı Birden Çok Ölüm Aylığı Alabilir mi?” Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2014) “Dul ve Yetim Kadınlara Ölüm Aylığı Bağlanması” Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2014) “Geride Kalanların Sigortası” Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2014) “Ölen Sigortalının Anne ve Babasına Ölüm Aylığı Bağlanması”, Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2014) “Yetim Kız Çocuğu Anne ve Baba Üzerinden İki Aylık Alabilir mi? Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2014) “Dul ve Yetim Kadınlar Hem Eşten Hem Anne/Babadan Dolayı Birden Çok Aylık Alabilir Mi?” Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2015) “Ölen Sigortalının Anne ve Babasına Ölüm Aylığı Bağlanabilmesi İçin Aranan Koşullar”, Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2017) “Dul ve Yetim Kadınlar Anne-Babadan Ya Da Eşten Ve Anne-Babadan Olmak Üzere İki Ölüm Aylığı Alabilir mi?” Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2017) “Dul Yetim Kız Çocuklarına İki Aylık Bağlanması” Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Özdamar, Murat. Göktaş, Murat. (2018), “Dul ve Yetim Kadınlar Eşten ve Anne Babadan Olmak Üzere İki Ölüm Aylığı Alabilir mi”? Ankara: **Yaklaşım Dergisi**.

Şakar, Müjdat. (2011) **Sosyal Sigortalar Uygulaması**. İstanbul: Beta Yayınevi

Şimşek, Nergis. (2012) **SSK ve Bağ-Kur’da Emeklilik**. Ankara: Yaklaşım Yayınları.

Tuncay, Can. Ekmekçi, Ömer (2011) **Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri**. İstanbul: Beta Yayınevi.

T.C. Yasalar. (31.5.2006) **5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih:16.6.2016 Sayı: 26200 sayılı)

T.C. Yasalar. (17.7.1964) **506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih:29-30-31/7/1964, 1/8/1964 Sayı: 11766-11767-11768-11769)

T.C. Yasalar. (2.9.1971) **Esnaf Ve Sanatkârlar Ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih:14.9.1971 Sayı: 13956 sayılı)

T.C. Yasalar. (17.10.1983) **2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih: 20.10.1983 Sayı: 18197 sayılı)

T.C. Yasalar. (17.6.1949) **2926 sayılı Tarımda Kendi Adına Ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih: 20.10.1983 Sayı: 18197 sayılı)

T.C. Yasalar. (8.6.1949) **5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih: 17.6.1949 Sayı: 7235 sayılı)

Başbakanlık. (2010) **Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih 12.05.2010 Sayı 16098 sayılı)

Başbakanlık. (2017) **Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği Değişikliği**. Ankara: Resmi Gazete (Tarih 5.12.2017 Sayı 30261 sayılı)

SGK. (2018) **Emeklilik İşlemleri konulu 6.11.2018 tarihli ve 2018-38 sayılı Genelge**, Ankara.

SGK, (2018) **4/1-(b) Hak Sahibi Kız Çocuklarının Gelir Tespiti İşlemleri konulu 22.9.2016 tarihli ve E.5040387 sayılı Genel Yazı**, Ankara

SGK, (2018) **Sigortalı konulu** 21.6.2022 tarihli E.47687443 sayılı yazı, Ankara.

SGK, (2009) **Sosyal Güvenlik Kontrol Memurları Çalışma Usul ve Esasları El Kitabı**, Ankara.

Anayasa Mahkemesi, (2021) 2017/31861 Başvuru Numaralı Leyla Yücel Kararı, Ankara: Resmi Gazete (Tarih: 22.6.2021, Sayı: 31519)